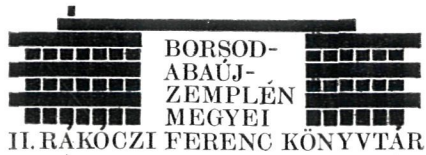

BORSODI
KÖNYVTÁROS

HARUKOZI FERENC
MÉGYESSY VILMOS
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Miskolc
1976/2

XV. évfolyam

1976. évi 2. szám

BORSODI KÖNYVTÁROS

Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtárainak folyóirata.
Megjelenik félévenként.

Szerkesztőség:

Miskolc, Felszabadítók útja 11. Telefon: 37-521

Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat, 3527 Miskolc,
Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz. Telefon: 36-131
Felelős kiadó: Veres Mihály

Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Miskolcon
77 — 10 107 — 1000
Felelős vezető: Szemes István

A tanácsi könyvtárak működési feltételei Borsodban 1967—1976-ig

Borsod megye 365 települése közül 359-ben van tanácsi könyvtár. 1967-ben felmérést végeztünk ezeknek a településeknek a könyvtáraiban. A felmérés célja a tárgyi és a személyi feltételek vizsgálata volt. 1976-ban ismét felmérést küldtünk ki minden könyvtári egységbe azzal a szándékkal, hogy lemérjük, az elmúlt tíz évben mennyire javultak a tanácsi könyvtárak működési feltételei. Az új könyvtári törvény is kötelez bennünket a hálózat alapos megismerésére, mert csak a tények birtokában tudunk gondos, építő javaslatot tenni a fenntartó tanácsoknak.

A felmérés adatait tanulmányban akarjuk feldolgozni, de ezt megelőzően tájékoztatást kívánunk adni a könyvtárosoknak, még inkább a tanácsi vezetőknek.

Felmérésünk, a tárgyi és személyi feltételek vizsgálatán belül, kiterjedt a könyvek elhelyezésére, használatának lehetőségeire, pl. a szabadpolcos elhelyezésre, a helybenolvasási lehetőségekre; a nyitva tartási időre, a könyvtárosok személyi összetételére, a fluktuációra, a tiszteletdíjak alakulására és még sok részletkérdésre is, amelynek bővebb taglalására a tanulmányban kerül sor.

Borsod megyében 1976-ban 436 könyvtári egységet tartunk nyilván. Ebből 1 megyei, 4 városi, 7 járási, 14 kiemelt, 13 körzeti könyvtár. Ezekhez 144 fiókkönyvtár tartozik. A tiszteletdíjas önálló könyvtárak száma: 169. Ezekhez 84 fiók kapcsolódik.

A megyében, Miskolcon kívül, összesen 368 tiszteletdíjas könyvtáros tevékenykedik.

Az adatok tanúsága szerint a megyében 1976-ig 196 könyvtárban végeztek átalakítást, korszerűsítést, amely kisebb-nagyobb belső térbeli növekedést, illetve kényelmesebb, modernebb berendezést jelentett. 1976-ig kimondottan könyvtári célra a megyei könyvtáron, részben a kazincbarcikai, a baktakéki, a rakacai és a felsőszolcai könyvtáron kívül, új könyvtár nem épült az elmúlt 10 évben.

Borsod megyében voltak évek, amikor egyedüli segítséget csak a 100 falu, 100 könyvtár, a Petőfi-emlékkönyvtár, valamint a felszabadulási emlékkönyvtár mozgalom keretében nyújtott központi, részben megyei támogatás jelentett. E támogatás során került sor 28 könyvtárban átalakításra és korszerűsítésre. Azonban a tények ismeretében meg kell mondanunk, hogy a szakmai irányelvekben lefektetett követelményeknek csak a megyei könyvtár, az emódi, és részben a baktakéki könyvtár felel meg.

Az 1967-es felmérés óta javultak a szabadpolcos kölcsönzési, a helybenolvasási lehetőségek, de a fejlődés minőségben és mennyiségben is igen lassú.

A közös használatú könyvtárak száma csökkent ugyan, de még mindig 115 könyvtári helyiséget használnak más célra is. 142 könyvtárban zártpolcos kölcsönzés van, és 121 könyvtárban még minimális lehetőség sincs a helybenolvasásra.

Érdeemes megnézni járásonként, hogyan alakult 1967 óta a zártpolcos kölcsönzés, a helybenolvasási lehetőség, valamint a könyvtárhelyiségek egyéb célra való használata.

Miskolc megyei városon kívül a könyvtárak 34,6%-ában van zártpolcos kölcsönzés, 29,8%-ában nincs helybenolvasási lehetőség, és a könyvtárak 28%-át használják más célra is.

Az is elgondolkodtató jelenség, hogy 76 könyvtárban csak szekrényekben vannak a könyvek. Legtöbb „szekrényes” könyvtár van a sátoraljaújhelyi járásban

Járás, város	Zártpolcos kölsönzés v a n		Helybenolvasási lehetőség n i n c s		A könyvtárhelyiséget más célra i s h a s z n á l j á k	
	1967	1976	1967	1976	1967	1976
Edelényi	38	27	33	5	24	23
Encsi	53	39	51	32	46	33
Mezőcsáti	10	—	16	5	8	2
Mezőkövesdi	18	11	16	8	17	10
Miskolci	20	13	22	13	18	11
Ózdi	22	9	27	16	23	10
Sátoraljaújhelyi	51	37	48	27	42	20
Szerencsi	17	6	22	13	14	6
Kazincbarcika	2	—	2	2	3	—
Leninváros	—	—	—	1	—	—
Sárospatak	—	—	—	—	—	—
Összesen:	231	142	237	122	195	115

(35 egységben) és az edelényi járásban (26 egységben). A többi járásban minimálisra csökkent a „csak szekrényes” könyvtárak száma: az encsi, a szerencsi járásban 5—5, a miskolci járásban 3, az ózdi, a mezőcsáti járásban 1—1 van — a mezőkövesdi járásban egy sincs.

Nemcsak érdekes, hanem igen tanulságos része a felmérésnek a könyvtárak nyitva tartási és kölcsönzési ideje. Éppen ezért közöljük járási, városi bontásban, hogy hány napon kölcsönöznek a könyvtárak hetenként, és milyen fejlődés tapasztalható 1967-hez viszonyítva.

Hány napon kölcsönöznek a könyvtárak hetenként (1967—1976)

Járás, város	1 napon		2 napon		3 napon		4 napon		5 napon		6 napon	
Edelény	36	17	28	35	5	8	—	5	—	—	1	3
Encs	35	25	41	47	4	5	1	5	2	1	1	2
Mezőcsát	7	—	17	16	—	2	—	—	4	2	—	2
Mezőkövesd	—	5	17	12	7	10	3	2	2	1	1	1
Miskolci	21	10	13	16	8	10	1	5	3	4	—	2
Ózdi	3	11	35	26	4	6	1	—	2	2	—	—
S.-újhelyi	37	11	19	34	3	6	1	3	10	8	1	2
Szerencsi	9	7	11	9	9	4	2	5	3	5	3	5
Kazincbarcika	—	1	1	—	1	1	3	3	—	—	2	2
Leninváros	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—
Sárospatak	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1
Összesen:	148	87	182	196	41	54	12	29	26	24	9	20

Ez a táblázat is fejlődést mutat, azonban az összesítés nem érzékelteti kellően, hogy a könyvtárak bizonyos százaléka 1—2 napon csak néhány órán át tart nyitva. Pl. a hálózatban 43 könyvtár hetenként 2 órában, 119 könyvtár pedig hetenként 3—4 órában áll a lakosság rendelkezésére. Természetesen ezek a könyvtárak nem tudják betölteni teljes mértékben alapvető közművelődési funkciójukat.

A viszonylagos fejlődést az alábbi százalékos megoszlás mutatja a legjobban:

	1976	1967
Heti 1 napon kölcsönöz a könyvtárak	21,2 ⁰ / ₀ -a	(35,4 ⁰ / ₀)
Heti 2 napon kölcsönöz a könyvtárak	47,8 ⁰ / ₀ -a	(43,5 ⁰ / ₀)
Heti 3 napon kölcsönöz a könyvtárak	13,2 ⁰ / ₀ -a	(9,8 ⁰ / ₀)
Heti 4 napon kölcsönöz a könyvtárak	7,1 ⁰ / ₀ -a	(2,9 ⁰ / ₀)
Heti 5 napon kölcsönöz a könyvtárak	5,8 ⁰ / ₀ -a	(6,2 ⁰ / ₀)
Heti 6 napon kölcsönöz a könyvtárak	4,9 ⁰ / ₀ -a	(2,2 ⁰ / ₀)

1967-től csökkent a hetenként 1 napon kölcsönző könyvtárak száma, ugyanakkor, ha lassan is, de emelkedett a 2 napon, illetve a több napon kölcsönző könyvtárak száma.

Ehhez a témához kapcsolódik a kölcsönzési idő és az adminisztrációs munka arányainak százalékos bemutatása:

J á r á s	A munkaidő hány %-ában kölcsönöztek 1967-ben	A munkaidő hány %-ában kölcsönöztek 1976-ban
Edelényi járás	58,8 ⁰ / ₀	73,0 ⁰ / ₀
Encsi járás	83,7 ⁰ / ₀	74,7 ⁰ / ₀
Mezőcsáti járás	70,7 ⁰ / ₀	77,3 ⁰ / ₀
Mezőkövesdi járás	61,2 ⁰ / ₀	60,3 ⁰ / ₀
Miskolci járás	40,7 ⁰ / ₀	69,6 ⁰ / ₀
Ózdi járás	75,5 ⁰ / ₀	77,1 ⁰ / ₀
Sátoraljaújhelyi járás	82,1 ⁰ / ₀	64,7 ⁰ / ₀
Szerencsi járás	73,7 ⁰ / ₀	75,5 ⁰ / ₀

Itt már érezhető az 1969-es közbeeső felmérés hatása, mert hat járásban elégtűk az arányok, csupán a mezőkövesdi és a sátoraljaújhelyi járásban kell felülvizsgálni a kölcsönzési idő és az adminisztrációs munka arányait.

Az adminisztrációs munkaidő megállapításánál az adminisztrációhoz, a feldolgozáshoz ténylegesen szükséges munkaórákat kell a munkaidőbe beszámítani. Mi az összes munkaidőből a 72—80% közötti kölcsönzési időt tartjuk elfogadhatónak. Természetesen, ez így nem alkalmazható a fiókkönyvtárakra, amelyekben beszerzés, feldolgozás nincs.

A kölcsönzési idő után nézzük meg a személyi feltételek alakulását:

A hálózatban 27 főhivatású községi könyvtáros van. A 14 kiemelt községi könyvtárvezető közül 7, a 13 körzeti könyvtárvezetőből 3 rendelkezik az előírt könyvtárosi szakképesítéssel.

A 368 tiszteletdíjas közül 79 könyvtáros nem rendelkezik alapfokú vizsgával. Pedig a Megyei Könyvtár minden évben megrendezi a községi könyvtárosok nyári tanfolyamát, ahol általában 40—50 fő tesz alapfokú vizsgát. A fluktuáció következtében azonban 15 év óta évenként „újratermelődik” a 40—50 fős tanfolyami létszám. (1976. júliusában 49 tiszteletdíjas könyvtáros tett alapvizsgát. — 1963 és 1976 között összesen 826 tiszteletdíjas tett alapfokú vizsgát a Megyei Könyvtár szervezésében.)

A fluktuáció nem ismeretlen a könyvtárosi területen sem, mégis meghökentető, hogy 1974 júniusától 1976 júniusáig 126 helyen változott a tiszteletdíjas könyvtáros személye. (Ez az összes tiszteletdíjas 34,2⁰/₀-a.)

A másik, szintén meglepő jelenség, hogy a pedagógus tiszteletdíjas könyvtárosok száma nagy mértékben csökkent. 1976. júniusában a 368 tiszteletdíjas közül mindössze 170 volt a pedagógus (46,1%). Az ötvenes években, a hatvanas évek elején 70—80% volt az arány. A 170 pedagógus könyvtáros közül 15 nyugdíjas.

A nagymérvű fluktuáció okát, valamint a pedagógus könyvtárosok számának csökkenését — egyéb okok mellett — abban látjuk, hogy a könyvtárosok munkaideje a késő délutáni és esti időszakra esik. Nagyon sok tiszteletdíjas könyvtáros, a fenti időszak miatt, ezt a munkát huzamosabb ideig nem vállalja.

A másik ok — megítélésünk szerint — a könyvtárosok alacsony tiszteletdíja. Jelenleg a tiszteletdíjas könyvtárosok átlagóradíja 10 forint — ez meg sem közelíti a pedagógusok túlóradíját. Éppen ezért szükségesnek tartjuk a könyvtárosok tiszteletdíjának a pedagógusok túlóradíját megközelítő rendezését.

A tíz év alatti változások szemléltetésére közöljük a tiszteletdíjak megoszlását.

A tiszteletdíjak megoszlása a megyében

	1967—1976		1967—1976		1967—1976		1967—1976		1967—1976	
	100 Ft	6 Ft	101—150 Ft	8 Ft	151—250 Ft	22 Ft	251—400 Ft	8 Ft	11 Ft	400 Ft-tól több
Edelényi	30	6	11	8	14	22	8	11	5	15
Encsi	40	1	29	7	7	33	2	27	3	11
Mezőcsáti	5	—	—	1	14	—	6	12	1	6
Mezőkövesdi	5	5	5	—	8	3	4	9	4	12
Miskolci	9	—	—	—	6	14	10	6	7	21
Ózdi	7	—	—	2	8	14	—	13	4	14
Sátoraljaújhelyi	23	5	25	8	4	15	4	15	5	14
Szerencsi	9	—	—	1	6	7	7	5	3	16
Összesen:	133	18	108	27	67	108	41	98	37	109

Látjuk a táblázatból, hogy a 100—150 Ft-os tiszteletdíjak száma alaposan lecsökkent, a 400 Ft-on felüli tiszteletdíjak száma viszont közel háromszorosára emelkedett. Itt ismét emlékeznünk kell az 1969-es felmérésre, amikor javaslatot tettünk a tiszteletdíjak emelésére. Akkor megyei intézkedés alapján rendezték a tiszteletdíjakat, és úgy alakult ki a tízforintos óradíj.

Azóta sok minden változott, a társadalom is többet vár a könyvtárosoktól. Több tanácsi vezető a saját hatáskörében intézkedéseket tett a tiszteletdíjak emelésére. Sokan azonban központi rendelkezést, támogatást várnak, holott ebben az ügyben — ha lehetőségük van — önállóan is tehetnek hatékony intézkedéseket.

Már sokszor leírtuk, de újból hangsúlyoznunk kell, hogy Borsod megyében nyolc 3000—4000 lakosú település, és öt 4000—6000 közötti lakosú település van, ahol még mindig tiszteletdíjas könyvtáros tevékenykedik. Sajnos, az elmúlt négy évben nem kaptunk státuszt a hálózatban.

Elemzésünk rövid összefoglalásaként ki kell emelnünk, hogy a könyvtárak korszerű működési feltételeinek biztosítása elengedhetetlen, mert csak így tudják betölteni közművelődési funkciójukat.

Az is kitűnt, hogy a hálózatban nemcsak a könyvellátással van probléma. (Számptalan könyvtár van, ahol már gondot okoz a könyvek elhelyezése.) Önmagában a könyvellátás javításáról beszélni csak látszatra tűnik „korszerűnek”, de lényegében nem oldja meg a községi könyvtárak problémáját.

Szükségesnek tartjuk a szakmai irányelveknek, a könyvtári távlati fejlesztési tervnek, a könyvtári törvénynek megfelelően megteremteni, kialakítani a könyvtári ellátás közép- és alapfokú bázisait: „B” és „C” típusú könyvtárakat.

Nézetünk szerint rendezni kell a tiszteletdíjakat is, mert ennek következményeként szaporodhatna a 3—4 napon, naponta 4—5 órát nyitva tartó könyvtárak száma. Támogatni kell mindazokat a községi vezetőket, akiknek van tervük, elképzelésük a községi könyvtár holnapjáról és jövőjéről.

Reméljük, hogy a felmérés tapasztalatait a tervezésben és a mindennapi gyakorlatban hasznosítani fogjuk.

PÓCSI GUSZTÁV

A Gink—Keresztury-kiállítás megnyitója

(Fotó: Fejér Ernő)

GINK—KERESZTURY: Tiszteletadás Bartóknak

József Attila Könyvtár kiállítóterme

A kiállítás létrejöttét Gink Károly és Keresztury Dezső „Változatok Bartók színpadi műveire” című, novemberben megjelenő könyve inspirálta. Célunk az volt, hogy a könyv megjelenésével egyidőben bemutassuk a könyv anyagát.

A kiállításon a könyv anyagának csökkentett változata látható, színpadi

művenként 12—12 darab fénykép, illetve a hozzá tartozó vers. Bemutattuk még a könyv nyomdai íveit és a szerzők eddig már megjelent könyveit.

A kereskedelmi forgalomban még meg nem jelent könyvből a Kossuth Nyomdából sikerült beszereznünk 100 példányt, melyet a Kazinczy Könyvesbolttal közösen forgalmazunk.

A kiállítás időtartama alatt a szerzőpáros magnóra felvett tárlatvezetést forgattuk le az érdeklődőknek. A kiállítás november 30-ig tartott.

A kisközségek könyvellátásának tapasztalatai a miskolci járásban

Különböző fórumokon, szaksajtókban sokat megfogalmazott kérdésként vetődött fel a kisközségek könyvellátásának problémája. A kérdés a mai napig nyitott maradt. Igaz, történtek már kísérletek a probléma megoldására a körzeti könyvtárak szervezésével. Az útkeresés tovább tart. A KÖNYVTÁROS 1976. 6. számában olvashattuk Varga Béla cikkét arról a kísérletről, amelynek célja új módszerek, szervezeti formák létrehozása a kisközségek könyvellátására. Kíváncsian várjuk ennek eredményét.

A községi közös tanácsok létrehozásával járásunkban is sürgössé vált, hogy megoldást találjunk a kisközségek könyvellátásának javítására. Hogy ez mennyire indokolt volt, nézzük a statisztikát.

Járásunkban 83 822 lakos 47 kis-, közepes és nagyközségben él. (Az 1970. évi népszámlálás adata szerint.)

Az 500 lakoson aluli települések száma	8 (17,0%)
500—1000 lakosú települések száma	12 (25,7%)
1000—2000 lakosú települések száma	15 (31,6%)
2000 lakoson felüli települések száma	12 (25,7%)

A fenti adatokból kitűnik, hogy a járás lakossága zömében 2000 lelken aluli településen él, vagyis a települések 74,3%-ában.

Ennek tudatában a megoldást a körzeti könyvtárak szervezésében láttuk. Az első körzeti könyvtárat 1970-ben szerveztük meg, Parasznya székhellyel. Munkánkhoz bátorítást adott a Pécsért megrendezett országos tanácskozás. Közismert, hogy ez a tanácskozás ajánlásokat juttatott el a körzeti könyvtárak szervezésében érdekelt megyei tanácsokhoz. Ebben megyénk is érdekelt volt. Hadd idézzem az elfogadott ajánlások közül az alábbi:

„A körzeti könyvtárak elterjesztése a művelődési fehér foltok felszámolására hirdetett politikai program döntő kérdése, enélkül illúzió a művelődési feltételek javításáról beszélni a kis falvakban.”

Ez az ajánlás hat évvel ezelőtt jelent meg. Azóta ismertté vált az 1007/1971. (III. 16.) Korm. sz. határozat, amelyben többek között ez olvasható:

... „A mellékfalvak könyvtári ellátása a körzeti funkciót ellátó, alsófokú központok „C” típusú könyvtáraihoz kapcsolt „D” típusú szolgálati helyekkel történik.

Állománybázisukat és egyéb feltételeiket azokon a helyeken célszerű fokozatosan megteremteni, amelyek a jövőben ellátják az alsófokú központ szerepét”...

A második körzeti könyvtárat Bócsón, a fenti rendelet figyelembevételével szerveztük meg, 1972-ben.

Tehát a kisközségek jobb, színvonalasabb könyvtári ellátását járásunkban körzeti könyvtárak szervezésével, a községi közös tanácsok létrejöttével pedig a fiókkönyvtári hálózat kiépítésével véltük megoldani.

A két körzeti székhelyhez 9 tagkönyvtár, 10 anyakönyvtárhoz 22 fiókkönyvtár tartozik. Összesen 31 tag-, illetve fiókkönyvtár könyvellátását kellett megszervezni és működtetni. (A tanácsi könyvtári egység 65%-át.)

Jelen cikkemben teljes részletességgel csak a körzeti könyvtárak szervezése és működése során szerzett tapasztalataimról kívánok beszámolni.

A körzeti könyvtár szervezése kétirányú munka:

1. A körzeti könyvtár személyi, tárgyi és működési feltételeinek megszervezése.

2. A létrehozott körzeti könyvtárak szakmai munkájának megszervezése, irányítása, segítése.

Mindkét irányú munkában kezdettől fogva igen nagy aktivitással és felelősséggel vettünk részt. Járásunkban ez úttörőmunka volt, nem kis nehézséget kellett legyőznünk, hogy célt érjünk.

1. SZEMÉLYI, TÁRGYI ÉS MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK, KÖLTSÉGVETÉS, KÖNYVÁLLOMÁNY

A parasznai körzeti könyvtár szervezésének tervzetét 1970-ben a Parasznai és a Sajókápolnai, a bőszi körzetét pedig 1972-ben a Bőcsi és a Hernádnémeti Tanács V. B. megtárgyalta, elfogadta. Erről szóló határozatukat nekünk is megküldték. Csak ennek kézhezvétele után kezdtük el a szervezést. Erre a határozatra a későbbiek során többször kellett hivatkoznunk, különösen akkor, ha a szervezéskor nehézségek keletkeztek. Tehát jogilag teremtettük meg a szervezés feltételeit.

A körzeti könyvtár vezetését Parasznyán 1971. január 1-től Reményi Gáborné, Bőcsön pedig 1972. április 15-től Túróczy Zsuzsanna főhivatású könyvtáros kezdte el. Egyik sem volt szakember, menet közben sajátították el a legszükségesebb elméleti és gyakorlati ismereteket. Ma pedig már mindketten megszerezték a munkakörük ellátására előírt képesítést. Bőcsön kiegészítő könyvtárosként működik Gelb Sándorné, aki korábban tiszteletdíjas községi könyvtárvezető volt. Elmondható tehát, hogy a személyi feltételek kedvezően alakultak. Sajnos, a fluktuáció következményei mindkét körzetben hamar jelentkeztek. Parasznyán 6 év alatt 6 alkalommal került sor változásra (betegség, szülés stb.), Bőcsön pedig 1975. április 15-től új körzeti könyvtárosként Papp Erika működik, aki szintén nem rendelkezett szakmai gyakorlattal. Tehát a munkát itt is újra kellett kezdeni. Kedvezőtlenül hatott az is, hogy Parasznyán 1975-ig 1450 Ft, Bőcsön pedig a mai napig 1500 Ft a havi fizetés. A megyében a legalacsonyabb bért a bőszi munkatárs kapja. Sajnos, Bőcsön kezdettől fogva tartó személyi ellentétek is veszélyeztetik a körzeti könyvtár létét.

A körzeti munka magasabb funkciójú könyvtári szolgálatot jelent. Ezt nem győzzük tudatosítani a fenntartók és a könyvtárosok előtt egyaránt. A tárgyi és a működési feltételek ennek figyelembevételével teremtődtek meg. Parasznyán önálló épületben, 3 helyiségben, 52 négyzetméter alapterületen alakítottuk ki a korszerű könyvtári körülményeket. Bőcsön 60 négyzetméter alapterületű helyiségben ugyancsak lehetővé vált a szabadpolcos kölcsönzés. A helyben olvasásra mindkét könyvtárban lehetőség van. Sajnos, Bőcsön nincs tápraktár. Ennek a körzeti munkában nagy hátránya van. A tagkönyvtárak közül Hernádnémetiben 1974 óta jobbak a tárgyi és működési feltételek, mint a székhelykönyvtárban. (Két helyiség, teljes korszerűsítés stb.) Ez is egyik oka, amiért Hernádnémeti sűrűn a körzetesítés megszüntetését. A 9 tagkönyvtár közül 6 önálló helyiségben, viszonylag jó körülmények között működik.

A parasznai körzeti könyvtár 1976. évi költségvetése 57 000 Ft, a bőszié 81 500 Ft. A könyvbeszerzési keret az előbbinél 8000 Ft, az utóbbinál 28 000 Ft. (A társitanács hozzájárulásával együtt. (Sajókápolna és Hernádnémeti.) Bizony a parasznai könyvbeszerzési keret országosan is a legalacsonyabb. (Lásd az Észak-Magyarország 1976. június 18-i számát!)

1000 lakosra 1975. december 31-én a parasznai körzetben 2751 db könyv esett, míg a bőcsi körzetben csak 1974 db. A járási átlag pedig 1912 könyv volt. Figyelembe kell venni azt is, hogy a parasznai körzet területén 5270, a bőcsi körzetben pedig 7335 lakos él. Összesen a két körzetben: 12 595, a járás lakosságának ez 15⁰/₀-át jelenti.

A körzet székhelyéről a könyvek kiszállítása a tagkönyvtárakhoz kezdetben sok nehézségbe ütközött. Ma már örömmel írhatom le, hogy minden hónapban rendelkezésre áll a megyei könyvtár gépkocsija, és a szállítás ezzel megoldódott.

Figyelembe véve az évi könyvbeszerzési keretet, a tagkönyvtárakba kiküldött könyvek száma a következőképpen alakult:

A parasznai körzetben 5 év alatt az állomány 4597 db könyvvel növekedett. Ebből 101 alkalommal 3014 db új könyv áramlott a tagkönyvtárakba. Évente átlag 600 db könyv, tagkönyvtáranként 120 db. A kivitt könyvek 41⁰/₀-a került vissza.

A bőcsi körzetben 3 év alatt 3480 db könyvvel emelkedett az állomány. A tagközségekbe kiküldött könyvek száma 2380 db. (Berzék 486 db-ot, Hernádnémeti 1200 db-ot, Hernádkak 386 db-ot, Belegrád 308 db-ot kapott.) Ebben a körzetben visszaáramlás nem volt. Ennek az volt az oka, hogy a hernádnémeti tanács szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy az évenként fizetett hozzájárulás összegének megfelelő mennyiségű könyvet kapjanak a tagkönyvtárak (Hernádnémeti, Hernádkak, Belegrád). Ezzel a körzeti elv gyakorlati megvalósítását akadályozta meg. Évente a bőcsi körzetben a tagkönyvtárak átlagosan 793 db új könyvet kaptak. A könyvszállítások száma: 68, átlagosan 1 tagkönyvtár évenként 158 db új könyvet kapott.

Összegezve: a körzeti könyvtárak szervezése ha óriási nehézségek, buktatók árán is, de megtörtént. A működési feltételek megteremtődtek. Függetlenített körzeti könyvtárosok beállításával, az anyagi erők összpontosításával, az egységes könyvállomány kialakításával, nagyobb választékozt nyújtanak, magasabb színvonalú könyvtári szolgáltatást biztosítanak a két körzet lakossága számára.

2. A KÖRZETI KÖNYVTÁRAK SZAKMAI, MÓDSZERTANI IRÁNYÍTÁSA

A körzeti szervezeti forma létrejötte után az a feladat várt ránk, hogy az anyagi erők összpontosításával, bevált jó módszerek alkalmazásával megvalósuljon a jobb, a színvonalasabb könyvtári ellátás.

A körzeti könyvtár helyi és körzeti feladatokat lát el. Fő törekvésünk arra irányult, hogy e kettős feladat ellátására képessé tegyük a munkatársakat. Ugyanakkor arra is ügyeltünk, hogy a székhelyek és a tagközségek könyvtárainak vezetői között megfelelő munkakapcsolat jöjjön létre, mert ez igen fontos feltétele a tagkönyvtárak könyvellátásának. Sajnos, itt is sok problémával találkoztunk: a fluktuáció a tagkönyvtáraknál is jelentkezett (Hernádnémeti, Belegrád), a távolság, a közlekedési nehézségek stb. Nem kis erőfeszítésbe került annak tudatosítása, hogy a körzetesítéssel a tagkönyvtárosok munkája könnyebb lett, de közreműködésükre szükség van. A helyi igényeket csak ők ismerik, tehát az új könyvek megrendelésekor ezeket az igényeket nekik kell továbbítani a körzeti könyvtárhoz. Amíg a Könyvtárellátó a tagkönyvtáraknak is rendszeresen megküldte az Új Könyveket, addig el is jutottak az igények a körzet központjába, de amióta az Új Könyveket a tagkönyvtárak nem kapják, újabb nehézség elé kerültünk.

Sok módszerbeli problémát okozott a tagkönyvtárakba kiküldött könyvek nyilvántartása. Még több nehézséget a katalógusmunka. A parasznai körzetben a körzeti katalógus kiépült, a fiókokban folyik a katalógus építése. Sajnos, ez a munka a bőcsi körzetben nagyon lemaradt. Még a körzeti katalógus kiépítése sem

fejeződött be. A hernádnémeti könyvtárban a raktári katalógus befejezéshez közeledik. Azt is le kell írnom, hogy a bőcsi körzetben a kisegítő könyvtáros munkafegyelmével nem lehetünk elégedettek. Elmondható ez a vezetőről is. Kellő szorgalom hiányában, a körzeti munka, sajnos, csak döcög.

Mindkét körzetben kötelezően írtuk elő, hogy heti egy alkalommal egy-egy tagkönyvtárat meg kell látogatniuk. A parasznai körzetben ezen a téren is jobbak a tapasztalataink, pedig Ignác Péterné egyedül van. Azt is elismerjük, hogy a látogatásnak objektív nehézségei is vannak. A bőcsi körzeti könyvtár vezetője a tanácstól havi 200 Ft útiátalányt kap. Ennek ellenére a kiszállásai rendezetlenek, szakszerűtlenek.

A megyei könyvtár járási munkatársai évente 15—20 kiszállást hajtanak végre körzetenként, hogy a helyszínen nyújtsanak gyakorlati segítséget a körzeti munkához. Rendszeressé vált az is, hogy évenként egyszer körzetenként külön-külön, sőt ez évben összevontan szakmai tanácskozást tartunk a körzet székhelyén.

Összefoglalva: nyugodt lelkiismerettel írom le, hogy a két körzet szervezésében, a szakmai és módszertani munkában erőnket nem kíméltük. Az eredmények láttán, a kudarcok súlya alatt, sokszor fel is tettük magunknak a kérdést: megérte-e? Tudjuk, hogy nem voltak törvényszerűek a személyi ellátottság körül keletkezett problémák úgy, ahogy leírtam, de a fenntartó tanácsok vezetői részéről, főleg a bőcsi körzetben tapasztalt negatívumok sem. Örültünk volna, ha gondjaink kisebbek és kevesebbek lettek volna. Talán az eredmény is más lenne! Azért dolgoztunk, hogy megoldást találjunk járásunkban a kisközségek könyvellátásának javítására. Nem állítom, hogy minden eredmény nélkül dolgoztunk, de az elbizakodásra semmi okunk.

Amint a cikkem elején említettem, csak a körzeti könyvtári tapasztalatokkal kívántam foglalkozni. A nem részletezett 22 fiókkönyvtár könyvellátási gondjai hasonlóak a körzeti könyvtárakéhoz. Ott is az eredményeket objektív és szubjektív tényezők befolyásolják. A munka ott talán könnyebb, mert esetenként 1—1 fiókkönyvtár könyvellátásáról kell gondoskodnia az anyakönyvtárnak.

Újabb körzeti könyvtárak szervezésével nem foglalkozunk. Várjuk, hogy a Veszprém megyei kísérlet befejeződjék. Csak helyi kezdeményezéssel nem lehet előbbre vinni a kisközségek könyvellátásának ügyét. Átfogó, a lényeges problémák megoldását segítő központi rendelkezésre van szükség. Rajtunk, könyvtárosokon továbbra sem fog múlni, hogy megnyugtatóan és eredményesen valósuljon meg járásunkban is a jobb, a színvonalasabb könyvtári ellátás, elsősorban a kisközségek érdekében.

SERFŐZŐ JÁNOS

Az „Olvasó munkásért!” 1976—1977

Az 1974. évi „Olvasó munkásért” mozgalom könyvtári tapasztalatai megerősítették a tényt, hogy kiemelten kell foglalkozni a munkásművelődés cseppet sem könnyű problémáival, eredményei pedig bebizonyították, hogy a könyvtárosoknak ezt a munkát abba hagyni nem lehet, nem szabad, és kedvet is csináltak a feladatok vállalásához.

Az 1976. március 30-i keltezésű pályázati felhívás — amit a könyvtárak ugyan júniusban kaptak kézhez — ismételten felhívja a figyelmet az Olvasó népért mozgalom nemes céljaira. 1976. május 1-től 1977. december 31-ig terjedő időszakra a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Kulturális Minisztérium pályázatot hirdet a közművelődési — tanácsai és szakszervezeti —, a szakmunkásképző intézeti és a szakkönyvtárak dolgozói, könyvtáros-kollektívái körében.

A pályázat fő célkitűzései: A még nem olvasó munkások megnyerése a könyvtárnak, a könyvek, s a meglévő munkás-olvasógárdánk olvasási kultúrájának elmélyítése, művelődési lehetőségeik választékának bővítése, készségfejlesztés.

A pályázat hangsúlyozza a *közösségi formák* (irodalmi-, szakirodalmi totók, vetélkedők, élménybeszámolók, ankétok, író—olvasó találkozók, irodalmi műsorok, kiscsoportos foglalkozások) gyakori alkalmazását.

A társadalmi kapcsolatok intenzitásán igen sok múlik, az együttműködés más közművelődési szervekkel szélesebb bázist és anyagi alapot is teremthet a könyvtárak munkásművelődést szolgáló törekvéseinek. Olvasótoborzásnál a legtöbb gondot a szocialista brigádokra, a szakmunkástanulóokra, a bejáró munkásokra és munkásszállások lakóira kell fordítanunk!

Kis üzemek, vállalatok, ifjúsági klubok közösségeit minden esetben személyesen és írásban is keressük fel, szolgáltatásaink, kínálatunk propagandájával. (A cikk végén közöljük a Putnoki járási Könyvtár szocialista brigádokhoz intézett felhívását, a Kazincbarcikai városi Könyvtár valamint az

Edelényi járási Könyvtár „Szocialista szerződés” című formanyomtatványait.)

A mozgalom ajánlata: főképpen a mai magyar, szovjet és a szomszéd népek szocialista szellemű szépirodalma, valamint a tv népszerű ismeretterjesztő és irodalmi műsoraival kapcsolatos ajánlott művek. Külön polcot szánunk a „Mindenki iskolája” válogatott kis-könyvtárának.

Javasoljuk az 1975. évi Olvasási program könyveinek, s az ezt kiegészítő könyvjegyzékeknek a benevezők részére való feldolgozását. (megjelentek: Az Olvasó munkásért pályázat felhívása = Könyvtáros, 1976. 6. sz.; Az Olvasó munkásért pályázat kiegészítő könyvajánlásai II. = Könyvtáros, 1976. 8. sz.)

Kísérjük figyelemmel az Új Könyvekben jelzett megjelenésüket, s rendeljük meg könyvtárunknak.

A könyvtári propagandamunka mindenképpen megköveteli a munkásokkal való foglalkozást, de azoknál a könyvtáraknál, amelyek az Olvasó munkásért mozgalomban pályázóként vesznek részt, hatványozottan, célratörően kell a feladatokat megfogalmazni, s a vállalásokat teljesíteni.

Javasoljuk, hogy 1976. év végéig kössék meg a szerződéseket a szocialista brigádokkal, s ha vázlatosan is, de készítsék el az 1977. évi Olvasó munkásért mozgalom programját, lehetőleg havi bontásban. Ezt szükségesnek tartjuk — bár a megadott programoktól szükségképpen el lehet térni — mert ezt a munkát csak lépésről lépésre lehet végezni, a feladatok egymásból fakadnak, s az a jó, ha egymásra is épülnek. A tematikus foglalkozások hatékonyságát leginkább az olvasótáborokban mérhetjük le. *Olvasótáborok* létesítését a szervezési gondok ellenére az olvasómozgalom egyik legfőbb feladatának tartjuk.

Az elbírálás egyik követelménye, hogy a különböző könyvtári hálózatok egységei a mozgalom érdekében együttműködjenek. Ez azokon a településeken megszívlelendő, ahol szakszervezeti könyvtárak, szakmunkásképző iskolai könyvtárak, műszaki vagy tsz-könyvtárak működnek. Mit tehetünk

együtt, egy akarattal szolgáltatásaink koordinálásával a munkásművelődésért?

A szervezésen és a kidolgozott programok végrehajtásán túl szükséges, hogy a könyvtár belső esztétikuma, berendezése vonzó legyen, a könyvek rakatári rendben, kézikönyvtára hozzáférhető, rendszerezett állapotban, katalógusai naprakészen, folyóiratai minőségi választékban várják az eligazodni, művelődni vágyó olvasókat. S bár utoljára említettük, de a felkészülést itt kell elkezdeni.

Azok a könyvtárak külön jutalomban részesülhetnek, amelyekben a fenntartó szerv a pályázat ideje alatt

javított akár az anyakönyvtár, akár fiókkönyvtár tárgyi és működési fel-tételein.

Azt szeretttük volna, ha a pályázat záradékolása nem csupán a fenntartó egyetértését tartalmazza, hanem a segítő, támogató, konkrét vállalásokban is megnyilvánuló közművelődési szemléletét tanúsítja.

Az 1977. évi költségvetések most ké-szülnek, szeretnénk, ha a könyvtárak-nál maradt benevező pályázaton pótló-lag a fenntartó tanács is megtenné a maga vállalásait. Együtt a könyvtárral, a munkásművelődésért!

HUBAY ÁGNES

..... vezetője és munkatársai

P u t n o k

Kedves ..... Elvtárs!

Jelen sorainkkal kérjük Önt és munkatársait, hogy csatlakozzanak könyv-tárunk olvasótáborához.

Allamunk támogatása folytán állományunk állandóan bővül a legkiválóbb magyar, szovjet és haladó külföldi írók műveivel, szépirodalmi, politikai, termé-szettudományi, mezőgazdasági, műszaki és művészeti tárgyú könyvekkel.

Az utóbbi évek során a technika rohamos fejlődése egyes munkaterületeken munkaeszközzé teszi a szakkönyveket.

A mélyebb szakismeret nemcsak egyéni szakmai rangot jelent, hanem a kor-szerű termelés előfeltétele is.

A jó könyv biztosítja a korszerű önművelést, forrása az önálló ismeretszerzési lehetőségeknek. Hozzájárul a szabad idő kulturált, hasznos eltöltéséhez.

Közművelődési politikánk fontos része a munkások, fizikai dolgozók, szocia-lista brigádtagok, fiatalok olvasóvá nevelése. Könyvtárunk e téren ért el sikereket a különböző olvasási mozgalmak keretében. Elért eredményeinket tovább kí-vánjuk folytatni az „Olvasó munkásért” pályázattal.

Az eredményekkel azonban nem vagyunk, és nem is lehetünk megelégedve. Tovább kell fáradoznunk a munkások olvasóvá nevelése érdekében. Ehhez a munkánkhoz kérjük a vezető elvtársak, fiatalok, szocialista brigádtagok segít-ségét.

Kérjük, legyenek tagjai könyvtárunknak!

A szocialista brigádtagok versengése napjainkban már széles körű mozga-lom. Kulturális vállalásaik teljesítése szinte elválaszthatatlan a könyvtártól, a könyvtől. Megvalósításukhoz mi is segítséget kívánunk nyújtani, sajátos könyv-tári eszközeinkkel, igényeik szerint:

- Író—olvasó találkozó szervezése, könyvankét, irodalmi est, könyvszemle;
- Letéti állomány létesítése;
- Kézikönyvtári anyag használatának biztosítása;
- Segítjük a kulturális versenykérdések kidolgozását;

- A könnyebb tájékozódás érdekében, munkások részére ajánlójegyzéket készítünk állományunkból;
- Havonta egy alkalommal (minden hónap utolsó vasárnapján) a bejáró dolgozók, szocialista brigádtagok részére nyitva tartunk.

Könyvtárunk nyitva tartási ideje:

Hétfő: 9—18 óráig
 Kedd: 9—18 óráig
 Szerda: 9—18 óráig
 Péntek: 9—18 óráig
 Szombat: 8—13 óráig

A jó könyv tanít, szórakoztat, bővíti ismereteinket, segíti munkánkat. Kérjük, legyenek mielőbb olvasói könyvtárunknak, ahová mindenkit szeretettel várunk!

Putnok, 1976 ..... hó ..... nap.

Üdvözlettel:

.....
 Csongor Lipótné
 könyvtárigazgató

VÁROSI KÖNYVTÁR
 Kazincbarcika
 3701 Pf. 103. Tel.: 374

SZOCIALISTA SZERZŐDÉS

mely kötöttet a Városi Könyvtár és a ..... szocialista brigádjával, az MSZMP (1974) márciusi határozata szellemében, a meghirdetett „Olvasó munkásért” akcióprogramra, mely szerves része a korábban közzétett „Olvasó népert” országos feladattervek.

1. A brigád célfeladatának tekinti, hogy minden tagja, illetve tagságának ..... százaléka könyvtárunk beiratkozott olvasója lesz.
2. Fenti szocialista brigád a szerződés aláírásával társadalmi aktivistájává válik a könyvtárnak a még több olvasó érdekében. Tehát olvasót szervez családi ismerősei köréből, és nem utolsósorban más brigádok tagságából is. Biztosítják pl. a bejáró brigádtársuk beiratását, könyvcseréjét, ezzel elősegítve a bejáró dolgozók jobb könyvtári ellátását.
3. A szocialista brigád vállalja a könyvtár berendezéseinek és környékének karbantartását, esztétikumának fenntartását.
4. A könyvtár megkülönböztető módon kezeli és ellátja a szerződött kollektívájának (brigádjának) igényeit, ha a beiratkozás fiókkönyvtárban történik, pl. a kihelyezett tagkönyvtárat ellátja informatív (szakkönyv) egységekkel.
5. A könyvtár bevonja szerződött brigádját minden kulturális megmozdulásba, pl. író—olvasó találkozók. Kívánságukra megküldi a művelődési központ programterveit is.
6. Ha a brigád társadalmi munkát végez a könyvtár számára, arról írásban munkaóra-igazolást ad.
7. Ha a brigád teljesíti a beiratkozási, illetve tagtoborzását, saját olvasmányainak mennyiségi és minőségi tervét, arról a könyvtár feljegyzést küld kérésükre, vagy automatikusan (nem kívánt rész törlendő) a vállalat szocialista brigádjait értékelő felettes szervezetének.

8. A könyvtár a szerződés mását megküldi .....
üzemnek, vállalatnak, és kéri annak vezetőségét, hogy ezt vegye figyelembe
a kiértékelésnél.

Jelen szerződés az aláírással érvénybe lép, és hatályban marad addig, amíg
a brigád vállalását teljesíti.

Kazincbarcika, 197..... hó ..... nap.

.....
brigádvezető

.....
Papp Attila
könyvtárigazgató

★

JÁRÁSI-NAGYKÖZSÉGI KÖNYVTÁR
EDELÉNY

SZOCIALISTA SZERZŐDÉS

„Minél több könyvet olvastam,
annál közelebb került hozzám
a világ, annál világosabb és
fontosabb lett számomra az élet.”
(Gorkij)

Ez a szerződés a .....
szocialista címért versenyző „.....”
nevű és ..... tagú brigádja és a .....
..... Könyvtár között jött létre, a brigád művelődési
vállalásainak segítésére.

A BRIGÁD VÁLLALJA, hogy tagjai:

1. Csoportos könyvtárlátogatáson vesznek részt.
2. Általános és szakmai műveltségük fejlesztése érdekében beiratkoznak a könyvtárba, és annak rendszeres olvasói lesznek; 1 év alatt a brigád tagjai ..... db könyvet olvasnak el.
3. A könyvtár irodalmi estjein, író—olvasó találkozóin részt vesznek, és arra családtagjaikat, munkatársaikat is mozgósítják.
4. A könyvtár érdekében egy évben ..... óra társadalmi munkát (.....) végeznek.

A KÖNYVTÁR VÁLLALJA:

1. Könyvtárlátogatásra hívja meg a brigádtagokat. A csoportos látogatás résztvevőinek bemutatja a könyvtárat, tájékoztatást ad szolgáltatásairól, felkészíti a látogatókat a könyvtárhasználatra.
2. Elsődleges feladatának tekinti, hogy a brigád névadójával foglalkozó irodalmi anyagot a brigád tagjai részére ismertté tegye.
3. A brigádtagok érdeklődését megkülönböztetett figyelemmel kíséri, számukra az igényelt műveket soron kívül biztosítja. Tájékoztatja a brigádot azokról a szakkönyvekről, amelyek az üzemben végzett munkájukhoz kapcsolódnak.

4. A brigádtagok kívánságára rendezvényeket szervez, s erre a kért előadót, közreműködőt lehetőleg biztosítja; őket minden rendezvényre meghívja, s azokon részvételüket lehetővé teszi.
5. A brigádgyűlések számára helyiséget biztosít.
6. A vállalások teljesítését nyilvántartja, s arról az értékeléshez adatokat szolgáltat, illetve ezeket a brigádnaplóban rögzíti,

Egyéb kérés, illetve vállalás: .....

.....

.....

Az üzemi szakszervezeti bizottság vállalja, hogy a kulturális tevékenységet az értékelésnél figyelembe veszi és elismeri.

A szerződés visszavonásig érvényes.

....., 197..... hó ..... nap.

.....
brigádvezető

.....
üszb-titkár

.....
könyvtárvezető

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár szocialista együttműködési megállapodást kötött a munkásművelődés elősegítésére a Csavaripari Vállalat 2. számú on-gai gyárával.

Könyvtárhasználat a II. Rákóczi Ferenc megyei könyvtárban (1974—1975)

A korábbi évek olvasószolgálati munkájáról, és a forgalom alakulásáról már történt összefoglalás [1], amely az 1972-ben megnyílt „új” könyvtár beindulását és az 1973-as év forgalmát, olvasótáborát elemezte, az 1971. évi „rég”i könyvtár adataihoz viszonyítva.

Most, alapul véve az így szerzett tapasztalatokat, és kiindulópontnak tekintve a már stabilizálódott helyzetet tükröző 1973. évet, jelen cikkünkben az 1974. és az 1975. évről számolunk be.

E két év során bebizonyosodott, hogy az olvasótábor kialakult, megszilárdult, hozzászokott új környezetéhez. Látogatóink eligazodnak a szabadpolcos rendszerben, felhasználják az olvasószolgálat adta lehetőségeket, az irodalomkutatást, a könyvtárközi kölcsönzést stb., ragaszkodnak a könyvtárhoz. Bizonyítja ezt az olvasótábor egyenletes növekedése:

Év	Beriatkozott olvasó fő	%-ban
1973	10 031	100,0
1974	10 664	106,3
1975	11 179	111,4

Az immár tizenegyezres olvasógárda új problémák megoldása elé állítja a könyvtárunkat. A sokrétű és igényes olvasóközönség a könyvek nagy mennyiségét, s gazdag választékát keresi, továbbá gyors tájékoztatást, változatos szolgáltatásokat, figyelmes bánásmódot vár.

Nézzük meg, mit mutatnak az adatok az *állományalakulásról* az 1973. évhez viszonyítottnan.

Év	Állományegységek száma	%-ban
1973	177 260	100,0
1974	190 439	107,4
1975	208 350	117,5

Az összevetésben az állomány egyenletes és az olvasótábor növekedésével összhangban álló gyarapodását állapíthatjuk meg.

Az állomány összetételében az ismeretterjesztő és szakirodalom aránya a házas évben, 1973-ban 63,4%- volt. Ezt a viszonyszámot a gyarapítás során tartani tudtuk, hasonlóképpen azonos maradt az egyes szakterületek aránya is ezen belül [2].

Tekintsük át most az *olvasótábor* rétegződését a vizsgált időszakban, a kiemelt csoportoknál:

Könyvtárunk látogatóinak zömét kitevő, és a szakirodalom kölcsönzése szempontjából aktív olvasók, a 15—39 évesek aránya számszerűleg és százalékosan is emelkedést mutat. E korcsoportba tartozók száma 1973-ban 6389 fő, 1975-ben 7067 fő volt. Tehát 10,6%-kal növekedett, és az összes beiratkozók 63—64%-át adta mindkét évben. Hasonlóan gyarapodást tapasztalunk a fizikai és a szellemi dolgozók, valamint a tanulók kategóriájában:

[1] Borsodi Könyvtáros 1974/1.

Év	A beiratkozott olvasók közül				Tanuló	
	fizikai		szellemi		fő	%
	fő	%	fő	%		
1973	1683	100,0	3274	100,0	3994	100,0
1975	2097	124,6	3533	107,9	4512	112,5

Mind a gyarapításnál, mind a szolgáltatásoknál alapvetően e rétegek igényét, érdeklődési körét kell figyelembe vennünk, és színvonalas kielégítésre törekednünk.

A megyei könyvtár igyekszik is eleget tenni a látogatók többirányú kívánásának pl. rendezvényekkel, kiállításokkal is.

Növekszik intézményünknel a *könyvtárközi kölcsönzések* száma is. 1973-ban más könyvtártól 98 könyvtári egységet, 1975-ben 108 egységet igényeltünk olvasóink kérésére. Jelentősebb arányú a más intézményeknek küldött anyagok száma: 1973-ban 452 és 1975-ben 487 egység volt. Ez utóbbi részben igazolja állományunk gazdagságát is, mivel ilyen nagy számban tudjuk a hozzánk érkező kéréseket teljesíteni.

Az irodalomkutatások száma megközelítően azonos nagyságú, bár ingadozást mutat a különböző években:

Év	Társadalom- természet- tudományi	Irodalmi és művészeti	Alkalmazott tudományi	Összesen
1973	12	11	4	35
1974	18	6	6	36
1975	11	4	4	26

Kiemelkedő a társadalomtudományi szakcsoportok területét felölelő kérdések száma, de közel azonos arányú a természettudományi és az alkalmazott tudományi kérdések együttes száma, kisebb arányt képviselnek az irodalmi és a művészeti jellegűek.

Olvasóforgalmunk jellemzésére emeljük ki a mintavételi hónapok adataiból a három nagy csoport megoszlását a vizsgált időszakban.

Megnevezés	1973		1974		1975	
	kötet	%	kötet	%	kötet	%
Ismeretterjesztő és szakirodalom	26 051	29,1	24 054	14,9	28 696	22,8
Szépirodalom	61 825	69,0	133 377	82,6	93 506	74,4
Gyermek- és ifjúsági	1 689	1,9	3 957	2,5	3 503	2,8
EGYÜTT	89 565	100,0	161 388	100,0	125 705	100,0

Az arányok ebben az összefüggésben a szépirodalom felé tolódtak el, főleg 1974-ben. Számunkra jellemzőbb tanulsággal szolgál a szakok szerinti felbontás mind számszerű, mind százalékos összefüggésben.

Szakcsoport	1973		1974		1975	
	kötet	%	kötet	%	kötet	%
Társadalom- tudomány	5 369	20,6	5 437	22,6	6 483	22,6
Természet- tudomány	3 391	13,0	2 955	12,3	3 480	12,1
Műszaki	4 139	15,9	2 692	11,2	3 581	12,5
Mezőgazdasági	2 216	8,5	1 539	6,4	2 200	7,7
Egyéb	10 936	42,0	11 431	47,5	12 952	45,1
Összesen	26 051	100,0	24 054	100,0	28 696	100,0

Az itt jelentkező százalékos arányok viszonylagos kiegyensúlyozottságot tükröznek és megmutatják az olvasói érdeklődés irányulását a vizsgált időszakban. Növekvő a társadalomtudományok területén és az ún. egyéb kategóriában, közel azonos a természettudományi és a mezőgazdasági művek forgalmánál, míg csökkenést jelez a műszaki irodalomnál. Figyelembe kell venni az adatok vizsgálataánál, hogy a helyben olvasott művek forgalmát — ezek 99⁰/₀-a szakirodalom — jelenleg még nem tudjuk mérni, így statisztikai adatainkban nem szerepelnek.

Valójában tehát a szakirodalom használata nagyobb mértékű és állandóan növekvő arányú a helybenolvasás számának növekedésével. Olvasótáborunk összetétele is alátámasztja ezt a tényt, mivel a beiratkozott olvasók 40⁰/₀-a tanulóifjúsághoz tartozik, de jelentős a továbbtanuló felnőtt dolgozók száma is, akik az önképzés és a tanulás műhelyének tekintik a könyvtárat. További tapasztalatokra van azonban szükség, hogy biztosabb ítéletet mondhassunk forgalmunkról, a beszerzésnél azonban máris figyelembe vehető tanulságokkal szolgálhatunk.

Figyelemre méltó a *napi forgalom alakulása*, ha óránkénti bontásban vizsgáljuk [3].

Nyitva tartási időnk napi tíz óra. A nyitás 10, a zárás 20 órakor van. A látogatók mintegy 40⁰/₀-a viszonylag egyenletesen megoszlik a délelőtti és a déli időszakban, 10—15 óráig, óránként 6—10⁰/₀-os arányban. Az ún. csúcsidezőszakban (15—18 h) az olvasók 60⁰/₀-a keresi fel a könyvtárat, viszont igen alacsony az utolsó esti órában, amikor a látogatók száma 2—10 főre zsugorodik.

Mintavételünk olyan átlagos forgalmú időszakot ölel fel az őszi hónapokban, amikor az olvasók száma még nem maximális, mint decemberben és januárban, és nem is a legalacsonyabb, mint a nyári hónapokban. Természetesen itt is további elemzésekre és adatsorokra van szükség, de a tapasztalatok arra utalnak, hogy esetleg módosítani lehetne a nyitva tartási időt kilenc órára, figyelembe véve az esti utolsó óra kisméretű kihasználtságát. De az adatok figyelmeztetnek arra is, hogy korszerűbb módszerekkel kell megoldani a kölcsönzést, hiszen a csúcsidezőszakok túlterhelést jelentenek a könyvtárosok számára, és gátolják az olvasókkal való kellő kontaktust, megnehezítik a pontos statisztikai adatrögzítést, így az olvasószolgálat érdemi kibontakozását. Önmagában véve olvasótáborunk növekvő nagysága is már kényszerítő hatása a modern gépesített kölcsönzés bevezetésére.

Úgy véljük, megoldást kíván az olvasói igények alapján az állomány elhelyezése. Felmerül a kérdés, nem érett-e meg a helyzet a zártabb olvasótér kialakítására a második emeleten, és az általános szépirodalmi és ismeretterjesztő anyagú olvasótér kialakítására az első emeleten. Főleg a tanuló, a szakirodalmat tanulmányozó látogatók részéről merül fel az igény a csendes, olvasóterem jellegű tér kialakítására, ahol azonnal hozzáférhető, s átfogó jellegű kézikönyvtár áll a rendelkezésükre. A jelenlegi szakosított rendszerben pl. a szótárak az első emeleten

[3] Részletesebb kibontásban lásd a 4. sz. táblázaton.

találhatók, a természet- és társadalomtudományi művek a másodikon, az irodalomtudományiak ismét az elsőkön. Több esetben csak ide-oda járkálással szedhető össze az egy-egy olvasó által igényelt anyag, nagy forgalom idején pedig az olvasó kényszerül vándorlásra.

Vizsgálódásunk — tekintve a viszonylag rövid időszakot — lényegében véve a figyelem felkeltését célozta, reméljük, ezt el is éri, s mások tapasztalatának összevetésére ösztönöz.

CSÖRY LÁSZLÓNÉ

1. táblázat

1. AZ ÁLLOMÁNY ALAKULÁSA

Év	Könyv		Folyóirat		Egyéb		Összesen	
	kötet	1973. év %-ában	kötet	1973. év %-ában	db	1973. év %-ában	egység	1973. év %-ában
1973	165 564	100,0	11 269	100,0	427	100,0	177 260	100,0
1974	177 899	107,5	12 029	106,7	511	119,7	190 439	107,4
1975	195 285	118,0	12 532	111,2	533	124,8	208 350	117,5

2. AZ ÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA

Allomány- csoport	1973 kötet	1973 %	1974 kötet	1974 %	1975 kötet	1975 %
Természet- tudomány (5)	8 467	4,8	8 938	4,7	9 903	4,8
Műszaki (62, 64—69)	17 985	10,1	18 851	9,9	20 251	9,7
Mezőgazdasági (63)	3 446	1,9	3 734	2,0	4 157	2,0
Egyéb szakirodalom (61, 7, 8, 91)	48 782	27,5	52 394	27,5	56 897	27,3
Összes ismeretterjesztő és szakirodalom	112 485	63,4	121 163	63,6	132 285	63,5
Szépirodalom	52 735	29,8	56 492	29,7	62 083	29,8
Gyermek- és ifjúsági szép- irodalom	12 040	6,8	12 784	6,7	13 982	6,7
E G Y Ű T T	177 260	100,0	190 439	100,0	208 350	100,0

2. táblázat

1. A BEIRATKOZOTT OLVASÓK MEGOSZLÁSA KORCSOPORT SZERINT

Év	é v e s							60 éves és idősebb	ÖSSZESEN
	15—19	20—24	25—29	30—39	40—49	50—59			
1973	fő 38,7	2513 25,1	1140 11,4	948 9,4	577 5,7	351 3,5	626 6,2	10 031 100,0	
1974	fő 40,5	2737 25,7	1078 10,1	972 9,1	587 5,5	386 3,6	588 5,5	10 664 100,0	
1975	fő 35,4	3107 27,8	1417 12,7	1037 9,3	623 5,6	379 3,4	656 5,8	11 179 100,0	

2. A BEIRATKOZOTT OLVASÓK MEGOSZLÁSA FOGLALKOZÁS SZERINT

Év	Fizikai dolgozó				Szellemi dolgozó				Tanuló			Egyéb fogl. (htb. nyugd.)	
	szak- és betanított munkás	segédm. nap- számos	egyéni termelő, keresk.	együtt	vezető és szak- alkal- mazott	adm. és irodai dolgozó	együtt	közép- iskolai tanuló	felső- fokú o. hallg.	szak- munkás- tanuló	együtt		
1973	fő 15,0	1502 1,7	176 ...	5 16,8	1683 24,5	2458 8,1	816 32,6	3274 24,3	2436 10,9	1090 4,6	468 39,8	3994 10,8	1080 10,8
1974	fő 18,7	1996 1,0	103 0,1	8 19,8	2107 20,1	2144 7,0	753 27,1	2897 25,7	2739 11,2	1195 3,2	346 40,1	4280 13,0	1380 13,0
1975	fő 16,7	1872 1,4	162 0,6	63 18,7	2097 20,7	2311 10,9	1222 31,6	3533 26,1	2908 11,1	1312 2,6	292 40,4	4512 9,3	1037 9,3

KÖNYV- ÉS OLVASÓFORGALOM A MINTAVÉTELI HÓNAPOKBAN

Év, hónap	A kölcsönzött állományegységek száma irodalomcsoportok szerint									14 éven felüli látoga- tók száma
	társadalm- tudomá- nyai	termé- zet- tudo- mányi	műszaki	mező- gazda- sági	egyéb	összesen ism. terj. szakirod.	szépir.	gyermek- és ifj. irod.	együtt	
1973										
április	1 868	1 150	1 588	829	3 206	8 641	17 391	467	26 499	6 854
augusztus	1 495	928	1 216	661	2 980	7 280	19 607	615	27 502	6 887
december	2 006	1 313	1 335	726	4 750	10 130	24 827	607	35 564	9 316
együtt kötet	5 369	3 391	4 139	2 216	10 936	26 051	61 825	1 689	89 565	23 057
%	6,0	3,8	4,6	2,5	12,2	29,1	69,0	1,9	100,0	
1974										
április	1 766	988	944	564	3 743	8 005	45 976	1 042	55 023	11 124
augusztus	1 515	849	829	488	3 457	7 138	41 669	973	49 780	9 874
december	2 156	1 118	919	487	4 231	8 911	45 732	1 942	56 585	11 573
együtt kötet	5 437	2 955	2 692	1 539	11 431	24 054	133 377	3 957	161 388	32 571
%	3,4	1,8	1,7	0,9	7,1	14,9	82,6	2,5	100,0	
1975										
április	3 367	1 253	1 299	664	7 394	13 977	54 000	1 330	69 307	13 677
augusztus	1 073	882	1 003	687	1 784	5 429	13 713	1 276	19 418	6 554
december	2 043	1 345	1 279	849	3 774	9 290	26 793	897	36 980	8 907
együtt kötet	6 483	3 480	3 581	2 200	12 952	28 696	93 506	3 503	125 705	29 138
%	5,2	2,7	2,8	1,8	10,3	22,8	74,4	2,8	100,0	

4. táblázat

A LÁTOGATÓK MEGOSZLÁSA A NYITVA TARTÁS
EGYES IDŐSZAKAIBAN

a) 1975. október hó 16—30. között

Nap	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	19—20	Összesen
	ó r a										
16. Cs	32	22	37	42	61	82	51	124	18	6	475
17. P	12	15	10	15	45	65	77	68	32	—	339
18. Szo	52	45	72	50	56	118	83	50	27	5	558
21. K	45	27	29	56	69	76	141	135	33	—	611
22. Sz	26	28	2	35	29	73	71	42	32	2	340
23. Cs	44	20	13	31	65	63	48	77	25	2	388
24. P	25	15	10	36	44	87	107	129	28	5	486
25. Szo	43	19	33	43	12	80	42	45	12	—	329
28. K	25	57	33	45	45	55	136	145	30	2	571
29. Sz	17	11	14	31	25	55	80	85	26	9	353
30. Cs	23	14	28	30	42	52	48	32	33	2	304
Együtt	344	273	281	412	493	806	884	932	296	33	4754
%-ban	7,3	5,7	5,9	8,6	10,4	17,0	18,6	19,6	6,2	0,7	100,0

b) 1975. november hó 4—29. között

4. K	55	66	27	43	46	108	74	56	33	—	508
5. Sz	37	27	21	35	33	70	32	71	15	6	347
6. Cs	53	41	43	57	50	60	108	29	39	—	480
10. H	42	20	17	8	22	34	33	48	30	1	255
11. K	52	40	16	41	92	91	116	76	29	5	558
12. Sz	36	24	10	24	64	54	69	33	20	2	336
13. Cs	47	20	10	22	34	64	54	59	11	4	325
14. P	36	16	21	25	44	58	74	38	24	6	342
15. Szo	24	18	23	15	12	13	25	12	26	6	174
18. K	38	30	26	39	62	95	198	106	20	10	624
19. Sz	37	30	46	42	69	90	106	192	24	6	642
20. Cs	23	14	20	27	59	102	155	66	37	9	512
25. K	26	22	25	32	57	63	127	152	32	—	536
26. Sz	18	12	12	22	45	150	187	102	37	12	597
27. Cs	37	21	7	19	51	33	70	57	30	9	334
28. P	48	24	26	28	51	56	86	92	26	7	444
29. Szo	21	24	27	89	72	57	31	—	4	1	326
Együtt	630	449	377	568	863	1198	1545	1189	437	84	7340
%-ban	8,6	6,1	5,2	7,7	11,8	16,3	21,0	16,2	6,0	1,1	100,0

H = hétfő, K = kedd stb.

Megjegyzés: A látogatók számában csak a tényleges könyvtárhasználók szerepelnek.

Író—olvasó találkozók Mezőkövesden

A könyvhetek keretében évről évre rendezünk író-olvasó találkozót Mezőkövesden és a járás községeiben. Több íróval alakult ki egészen a barátságig fejlődő kapcsolatunk. A találkozók sorából most kettőt emelnék ki.

A múlt év végén elhatároztuk, hogy meghívjuk Jókai Anna írónőt. Levélünkre azt válaszolta, hogy egy találkozó miatt nem szívesen hagyja félbe munkáját, nem utazik ilyen távolságra, de ha a jövőben egyéb okból is Borsodban jár, örömmel tesz eleget kérésünknek.

Nem nyugodtunk bele a megfoghatatlanul távoli lehetőségbe, és a járási könyvtárigazgatók nálunk rendezett értekezletén ajánlottuk az edelényi és a mezőcsáti igazgatóknak a közös meghívást. Ők szívesen csatlakoztak, és már ment is a levél. Az írónő tréfálkozva válaszolt, hogy a szaván fogtuk, most már jönnie kell, a meghívást elfogadja. Mi pedig „beindítottuk a propaganda-gépezetet”. Plakátokat helyeztünk el a város forgalmas pontjain, fényképes kiállítást készítettünk a könyvtárban, személyesen és levélben hívtuk a lakosságot. Szokásunk szerint felkerestük még a legkisebb munkahelyeket is. A fiók-könyvtárosoknál és az aktíváknál mindenütt hagyunk könyvtombolatjegyet, amelynek árusítását nyomban megkezdték.

A találkozón 230-an vettek részt. Élvezetes stílusú, remekbe szerkesztett vallomásnak lehettünk tanúi. Az előadás-struktúra letről épült: függőlegesen fölfelé az életrajz, amelyből vízszintesen ágaztak el a művek születésének körülményei. S amikor befejezte, előttünk állt a „biográfiai karácsonyfa”. Ajándékai és díszai az igaz gondolatok voltak. Elhangzott olyan, amit homályosan végig gondoltunk, de valahogy nem mondtunk ki, de olyan is, ami ráirányította gondolkodásunkat az új összefüggésekre. Bebizonyosodott az, amit a művek olvasásakor éreztünk: hogy Jókai Anna nem a „lelátóról” biztatja a hétköznapiok mérközésében küzdőket, hanem egész személyiségével megszenvedti a bajokat, problémákat és egész valójával örül az örölnivalónak. Az olvasók kérdéseire

adott válaszai teljessé tették e képet, s amikor a találkozó véget ért, egyszerre csattant fel a taps.

A könyvtombolán 1700 forint értékű könyv talált gazdára, amelyeket az írónő dedikált. Az írónő a következőket írta be emlékkönyvünkbe: „Nagyon jól éreztem magam ebben a körben. Nyílt beszéd, meleg szív, merész gondolatok együttese adta élményeim alapját. Örizzék azt, ami megőrzésre érdemes — mindenekelőtt az emberséget.”

Azzal az érzéssel búcsúztunk Tőle, hogy a barátok tábora gyarapodott és azzal az ígérettel, hogy eljön a jövő év folyamán, amikor majd a járás községeiben rendezünk találkozót.

Ez év elején Mészöly Miklóst „szemeltük ki” az írók közül, elsősorban a Saulus kiemelkedő teljesítménye alapján. A korábban megjelent interjúkból, nyilatkozatokból tudtuk, hogy nem szokott találkozókra járni, az írásnak él, de szerettük volna, ha olvasóink személyesen is megismerik, mert szerintünk eljutott a prózaírók élvonalába. Úgy döntöttünk hát, hogy „nem rohantunk ajtóstól a házba”, hanem fordított módszerrel élünk: mint olvasója írunk neki és csak a levél végén áruljuk el valódi célunkat. — Íme a levél:

„Tisztelt Mészöly Miklós!

Olvasom az írásait (könyveket, novellákat, gondolatokat) és próbálom megfogalmazni, megkeresni azt a centrumot, ahová a szálak vezetnek. — Ön folyamatosan keres valamit, s e keresés vonalának egy-egy pontja egy-egy írása.

Az Atléta halálánál állt meg először kereső figyelmem Önnél. Nagyon tetstett, élveztem egy-egy rész remek leírását. Mégis, amikor befejeztem, a várakozás érzésével tettem le a könyvet. — A Jelentés öt egérről-nél már világgossá vált, hogy egy nagyon jó könyv születése előtti pillanat várakozása ez. (És ez még annak ellenére is így van, hogy ezek a novellák korábbiak mint az Atléta.)

És a várt könyv megszületett. A Saulus. Olyan tömör-tömény, mint egy vers. Ez már biztos körözés irdatlan magasban.

A következő könyv pedig, folytatva

az egyre emelkedő vonalat, már a címevel megmondja az olvasónak az író üzenetét, ami — úgy gondolom — ars poetica is és létezési, magatartási tanács is: „Pontos történetek, útközben” azaz (nyersen): „Ne mondj se többet, se kevesebbet, mint amennyit tudsz!” És még hozzátenném: „De azt mondd ki!”

A Dürer-idézet is arra akarja ráírni az olvasó szemét: a konkrétumtól a konkrétumig hatoló és ezeket összefűző szemléletmód legyen a munka- és életmódszerünk. — A Pontos történetekben ezzel a módszerrel bontakozik ki előttünk a kolozsvári élet a maga teljességében. Nem kellene ide általános megállapítások, statisztikai adathalmazok — a kép kialakul. A Jelenkorban közölt gondolatok rendkívül finom megfigyelések. A temetőben látott mentőautó és a hozzá kapcsolt gondolatok máig eszemben vannak.

Mindezek után felötlök Önben a kérdés, hogy miért írtam le mindezt. Azért mert szeretném bizonyítani, hogy akadunk Budapesttől 140 kilométerre, akik értjük Önt.

És még valamiért. — Szeretnénk ha meglátogatna bennünket és egy találkozó keretében elmondaná az olvasójának (mindannyiunknak) művei születését, az Önt foglalkoztató problémáikat.

Tekintse ezt a levelet hivatalos meghívónak.

Nagyon kérjük, hogy tegyen eleget meghívásunknak. — Bár nagyon nehéz — meleg tavaszi időben — hópelyheket megolvadás nélkül újhegyen a felhőkből lehozni és finom mintázatukat bemutatni, kérjük kísérelje meg. Kapjanak ízelítőt a „nehezebb” irodalomból is az olvasók.

Válaszát várva tisztelettel üdvözlő L. K. könyvtáros.”

A válasz így szólt: „Kedves Laboda Kálmán. — Köszönöm a levelét, nagyon jólesett. Nem vagyok országjáró-szereplő író, jobban szeretem az „anonym” barangolást — de az Önök meghívása más. Szívesen és örömmel.

Most kaptam értesítést, hogy június 4-én várnak Mezőkövesdre — esetleg akkor? s összekötünk egy beszélgetéssel? Megfelelne így? S éppen jön is egy új regényem, könyvhétre. Kérem, értesítsen addig pár sorban. — Barátsággal üdvözlő M. M.” (Az értesítés a Megyei Könyvtáron és az Írószövetségen

át érkező korábbi bejelentésünk volt, hogy vele szeretnénk találkozót rendezni.)

Elértük tehát célunkat. A rendkívüli alkalomra való tekintettel a szokásos szervezésen kívül összeállítottunk egy ismertetőt az íróról, amelyet stencileztünk és a meghívókkal együtt osztottunk szét.

A találkozóra 130-an jöttek el, a legváltozatosabb kor- és foglalkozás szerinti megoszlásban. A kezdeti feszültség után egyre jobban oldódott a hangulat, kialakult az igazi találkozó. Az önéletrajzi részletek után bepillantást nyerhettünk az író műhelyébe: vendégünk elmondta, hogy alakul ki az írói látásmód, hogy írja regényeit. A kérdésekre adott válaszok még közelebb hozták az írókat. Úgy hisszük, a jelenlevők megszerették.

Közel 700 forint értékű Mészöly könyvet sorsoltunk ki és sokan vásároltak is. Vendégkönyvünkbe a következő bejegyzés került: „Sok köszönettel, hálával — miért is? Hogy úgy meg olyan itt Mezőkövesden a *kíváncsiság*, az *éhség* tudni-hallani-megérteni — mit is?”

Meg kéne magyarázni tudni, hogy mi a művészet. Az nehéz dolog. Egyszerűbb: itt *szeretik* a művészetet, az irodalmat.” (Az író kiemelései.)

Személyében újabb íróval bővült azoknak a csoportja, akik szeretettel gondolnak ránk és a jövőben majd mint jó ismerősökhöz jönnek el.

Végül még egy gondolat. Bennünket mindig meglep, ha azt halljuk más könyvtárosoktól, hogy nem szoktak találkozók után könyvtombolát rendezni. Szerintünk ez nagyon fontos. A nem-olvasót talán éppen az a könyv indítja el az olvasás útján, amit véletlenül kapott. A ritkán-olvasó az otthonába jutott könyvet valószínűbb hogy kinyitja, hiszen kevesebb aktivitás kell hozzá, mint a könyvtárba vagy a könyvesboltba elmenni. Végül a könyvet-szerető számára egy életen át kedves emlék a dedikált könyv.

Mi mástól évtizede minden találkozót után rendezünk könyvtombolát és dedikálást, lehetőleg természetesen az író műveivel. Szép eredményeink vannak e téren. (Csak egyet közlünk: 1975-ben az ünnepi könyvhét egy hete alatt közel 5000 forint értékű könyvet juttattunk el a lakossághoz).

LABODA KÁLMÁN

Egy olvasótábor tapasztalatai

Immár másodízben rendezte meg Sátoraljaújhelyen a KISZ-bizottság és a könyvtár közös összefogással az „ifjúmunkás olvasótábor”-t. Az előző évi tapasztalatok birtokában körültekintő szervezéssel sikerült a rendezőknek elérni, hogy mintegy 25 ifjúmunkás egy héten át részt vehessen ebben, a viszonylag kísérleti utakon járó új közművelődési formában.

A rendezők világosan meghatározott cél- és feladatrendszerre alapozták a tábor programját. A résztvevők foglalkozásának, iskolai végzettségének ismeretében messzemenően alkalmazkodtak műveltségi színvonalukhoz, érdeklődésükhöz, és természetesen életkori sajátosságaikhoz is.

A cél az volt, hogy a program keretében széles körű kitekintést nyújtsanak tudományos, kulturális életünk egy-egy területére, ízelítőt adjanak néhány művészeti ágból, s ezáltal továbbfejlesszék, felkelték az itt-ott még csak szunnyadó érdeklődést, elősegítsék a művelődés iránti igény felébredését. A feladatok között szerepelt az olvasóvá nevelés, az irodalmi látásmód fejlesztése, az ízlés formálása, irányítása, a recepciók készség javítása.

A programban bőséges idő állt rendelkezésre irodalmi művek közös feldolgozására. A választás Sarkadi Imre novelláira, Fejes Endre Rozsdatemető és Jó estét nyár, jó estét szerelem című regényeire esett. A kortárs költők közül Garai Gábor költészetéről kaptak kértmetszetet.

A Sarkadi-novelláknál — a várakozásnak megfelelően — nagyfokú volt az érdeklődés. Ezek a művek témában, formában egyaránt közel álltak a fiatalokhoz, író és olvasó egymásra talált. Legtöbbjük életében először találkozott Sarkadi művészetével, sőt mint kiderült, nemigen olvastak ez ideig novellákat sem. Inkább csak a regényirodalomban árultak el tájékozottságot. Könnyen ráhangolódtak, ráéreztek a Sarkadi-novellák mondanivalójára. Elismerő, tetszésnyilvánító megjegyzéseikből arra lehetett következtetni, hogy az író a szívükhöz nőtt, előszeretettel olvassák majd ezentúl műveit.

A Fejes Endre-regények elemzése során is viszonylag kedvezőek voltak a tapasztalatok. A két regény összehasonlítása, párhuzamba állítása izgalmas volt számukra. Könnyen belemerték a „játékba”, a vitavezető ügyesen gombolyította a fonalat. A regények kapcsán élénk vita kerekedett több aktuális társadalmi probléma körül.

Szomorú és elkésérítő érdektelenség volt tapasztalható a Garai költészetével való ismerkedéskor. A napnál világosabban kiderült, hogy ezeknek a fiataloknak egyáltalán nincs verskultúrájuk. Soha nem olvasnak verset, nem értik, mi benne a szép. Az előre kiadott és elolvasott versekből szinte semmit nem értettek. Pl. Garai Artisták című költeményéről az volt az általános vélemény, hogy a cirkuszi mutatványosokról írt a költő verset, és semmi több. Ennek a meg nem értésnek az okai valahol mélyebben vannak, minthogy e cikkben egyáltalán foglalkozni lehetne vele. De a tény, az tény marad.

A program másik részében — ami arányaiban elmaradt az elsőtől — a magyar népzenevel, képzőművészettel, a művészet és közönség problémakörével, az úrkutatás legújabb eredményeivel foglalkoztak a résztvevők. Igen nagy figyelemmel vettek részt ezeken, nyiladozott érdeklődésük. Határozottan élmény volt látni, hogy mennyire akarnak, szeretnének többet tudni az őket körülvevő világról, jobban megismerni korukat, a társadalmat, amelyben élnek. S így könnyebben megtalálni saját helyüket és életük értelmét.

Bátran és őszintén megnyilatkoztak a politikai foglalkozásokon, elmondták véleményüket, észrevételeiket.

Szó volt generációs problémákról, a munkaidő hatékonyabb kihasználásáról, a munkahelyi demokráciáról és sok más aktuális kérdéstről. Az egyik ifjúmunkás elpanaszolta, hogy nem érdemes munkahelyén véleményt nyilvánítani, mert a főnöke a vitában érvként használja, hogy ő mérnök, tehát eleve mindenent jobban tud, s csak neki lehet igaza, hiszen „egyeteme van”, hangoztatja folyton-folyvást.

Ismét bebizonyosodott az az ismert tétel, mely nem nagyon szorul bizonyításra, inkább csak a figyelemnek kellene jobban ráirányulni, vagyis, hogy fiataljaink természetszerűen érdeklődőek, sok bennük a kérdőjel, kíváncsiak, tetterre készek. Jelentős „aranytartalékról” mondanak le ott, ahol parlagon hagyják heverni, s magukra bízák őket, problémáikkal együtt.

Sok-sok gondolat cserélt gazdát az együtt töltött egy hét alatt. Problémákra, kétélyekre, kérdések sorára sikerült a tábor lakóinak a szakmai vezetőkkel közösen elvi megoldást találni. S ez már önmagában is megérte!

A fiatalok a program keretében találkoztak pedagógusokkal, népművelőkkel, kritikusokkal, képzőművészekkel. Közös kiránduláson megtekintették Sárospatak történelmi nevezetességeit. Megjegyzem, a 25 fiatal közül egy sem járt korábban a Rákóczi Múzeumban. A tábor lakói a kötött programon túl felüdítő, szórakoztató formában töltötték idejük többi részét: közösen strandoltak, tábortúzi mősört, ki mit tudot rendeztek. Sátorban laktak a Bodrog partján, a foglalkozások a könyvtárban és a művelődési központban voltak. Ez a megoldás igen vonzóvá tette, jó keretet adott az olvasótábornak.

A sok pozitív tapasztalat bizonyára meggyőzte a rendező szerveket, hogy a jövőben is érdemes lesz a megkezdett úton továbbjárni, kibővíteni a résztvevők körét, meghosszabbítani a tábor időtartamát. Meggyőződésem, hogy ezzel az egyhetes programmal is sikerült lépni a cél felé. Erre biznyságul szolgáljon, hogy táborozáskor a fiatalok kérték, vehessenek részt jövőre is az olvasótáborban, és a programjuk majdan az e nyárra épüljön. Tehát érzik a művelődés szükségességét, igénylik a folyamatos, szisztematikusan egymásra épülő, irányított személyiségfejlesztő formákat.

Biztos vagyok benne, hogy a rendező szervek nem állnak meg félúton, s a jövőt illetően — még több tapasztalat birtokában — továbbfejlesztik ezt a hatékonynak bizonyuló formát, s talán év közben is figyelemmel kísérik ezeket a fiatalokat, segítik önművelésüket.

HOMONNAY NÁNDORNÉ

Építőipari munkások könyvtári ellátása a BÁÉV-nél

A közművelődés helyzetéről és fejlesztéséről hozott 1974 márciusi párttárgyalóhatározat, amit később a XI. pártkongresszus is megerősített, alapvetően meghatározza a szakszervezeti könyvtárak feladatait. A munkásművelődés színvonalának fejlesztése az eddigiekénél is átgondoltabb és céltudatosabb tartalmi munkát kíván a könyvtárosoktól, fokozottabb törődést és támogatást a fenntartó szervezettől és gazdasági vezetőktől. Gyorsabb ütemben kell fejleszteni a könyvtárak működési feltételeit, hogy alkalmassá váljanak a növekvő igények korszerű kielégítésére. A gazdasági vezetők szemléletében egyre inkább fontosságának megfelelő helyre kerül ez a kérdés, mind többen belátják, hogy a művelődési munka jó vitele nélkül a gazdasági feladatokat sem lehet sikeresen megoldani. A termelési célok csak jól képzett, kulturált és szocialista tudatú dolgozókkal valósíthatók meg. Ez az öröndetes folyamat nyomon követhető a közel 6000 főt foglalkoztató Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat önálló szakszervezeti könyvtárának fejlődésében is.

A könyvtár 12 éve létesült, szervezeti és költségvetésileg a vállalat szakszervezeti bizottsága mellett működő művelődési otthonhoz tartozik, egy függetlenített és egy heti 6 órában foglalkoztatott kiegészítő munkaerővel rendelkezik. A vállalat modern, 1000 fős helyemréti munkásszállójában nyert elhelyezést, egy eredetileg pingponghoz használt 100 négyzetméter alapterületű helyiségben. A szakszervezeti bizottság és a vállalat gazdasági vezetése messzemenő gondoskodásának eredményeképpen ezt a helyiséget közel 100 000 Ft-os költséggel átalakították és modern könyvtári bútorokkal rendezték be. Ezzel megoldódott a könyvek szabadpolcos elhelyezése és kölcsönzése, külön olvasóter berendezésével pedig újságok, folyóiratok, kézikönyvek helyben olvasása is lehetővé vált. A közelmúltban a kölcsönzőhelyiség egy 35 négyzetméter duplumraktárral bővült. A helyemréti központi könyvtárhoz a vállalat mun-

ka- és szálláshelyi széttagoltságának megfelelően telepített 11 letéti könyvtár tartozik.

Ha a könyvtár ráfordítási költségeit vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy azok megfelelnek a dolgozók létszáma alapján előírt SZOT-normatíváknak, ez évben összesen 127 000 Ft. A könyvtári egységek szétaprózottsága miatt azonban ennyi pénzből nehéz eleget tenni a könyvtárainkkal szembeni elvárásoknak. Különösen nehéz a letéti könyvtárak azonos időben jelentkező újdonságigényét kielégíteni. Ezt figyelembe véve, a szakszervezeti bizottság költségvetésen felül juttatott támogatásával évek óta segít abban, hogy a megjelenő új könyveket meg tudjuk vásárolni. Ennek köszönhető, hogy a könyvbeszerzésre előirányzott évi 40—46 ezer Ft-tal szemben a felhasználás 60 000 Ft. Az elmúlt évben az Építő Szakszervezete budapesti központjától egyszeri támogatásként 20 000 Ft-ot kaptunk erre a célra. Szakszervezeti bizottságunk legutóbbi ülésén 10 000 Ft-ot szavazott meg a könyvtár részére. Állományunk jelenleg 26 700 kötet, ebből a Selyemréten 14 182 kötet áll a helyi olvasók rendelkezésére, 12 578 kötet pedig a 11 letéti könyvtárban található. A könyvek műfaji megoszlása megfelel az előírásoknak, sőt az ismeretterjesztő és szakirodalom aránya 35 százaléknál is magasabb. Mennyiségileg is elegendő, minden vállalati dolgozóra több mint 4 kötet jut. A helyemréti központi könyvtár végzi a könyvek szerzeményezését, feldolgozását és a letétek közötti elosztását. Az állomány feltárása betűrendes, szak- és sorozati katalógus segítségével történik. Nemrég készült el a recenziós és a folyóirat-katalógus.

Vállalatunknál a könyvtári munka fejlődését nagymértékben elősegíti a működési feltételek biztosítása. Ezt bizonyítja az is, hogy 11 letéti könyvtárunk közül jelenleg hatnak önálló helyisége van. Berendezésüket is sikerült folyamatosan korszerűsíteni, így otthonos környezetükkel is kellemesen hatnak a könyvekkel kapcsolatba ke-

„Elloptak egy gyárat” címmel Moldova György műveiből összeállított irodalmi műsor a selyemréti munkásszállón
(Fotó: Juszko Béla)

rülő munkásokra. A múlt évben erre a célra az SZMT-től kapott céltámogatásból a Jung építésvezetőség és a központi irodaház könyvtárának berendezését újítottuk fel. A polcférőhelyek növelésével egyidejűleg bővítettük a letéti könyvtárak állományát is. Közülük háromnak a kötettszáma ezren felül van (Ózd-Bolyok, Leninváros, központi irodaház). A központi anyagtelepé meghaladja a kétezret, a házépítő kombináté több mint 3000 kötet. A letéti könyvtárak telepítése lépést tart az ipar szervezeti változásaival. Szükség szerint megszüntetünk és az igényeknek megfelelően új helyeken létesítünk könyvtárakat. Sajnos a munkahelyi könyvtárak okozzák a legtöbb problémát, mert a működési feltételeiket nehéz stabilizálni. Már most bizonyos például, hogy a központi irodaházban levő letéti könyvtárunkat jelenlegi helyiségéből, átalakítási munkák miatt irodai folyosóra vagy ebédlőbe kell kiköltöztetni.

Az elmúlt évben a könyvtárral ellátott dolgozók 32 százaléka, 1304 olvasó iratkozott be könyvtárainkba, és összesen 24 997 kötet könyvet kölcsönzött ki. Ez vállalati szinten úgy oszlik meg,

II. RÁKÓCZI FERENC

hogy a szálláskönyvtárak olvasottsága 40–50 százalék között van (Selyemréten 434 olvasó), a munkahelyeké ennél alacsonyabb (a központi irodaház 310 fős létszámából 104 olvasó). A munkahelyi fluktuáció, amely sehol sem ér el olyan mértéket, mint az építőiparban, a korábbi évekhez képest mérséklődött, ennek következtében az olvasótábor is stabilabbá vált. A fluktuáció következménye az volt, hogy a sok átmenő dolgozó ugrásszerűen növelte az olvasók számát, de egy-két kölcsönzés után már el is távoztak.

Ha azt vizsgáljuk, hogy mit olvasnak az építőmunkások, akkor azt látjuk, hogy az idősebb, faluról jött generáció inkább a magyar klasszikus írókat kedveli, míg a fiatalok inkább a mai írók, a modern irodalom iránt érdeklődnek. Szépirodalmi műveken kívül szívesen olvassák az életrajzokat, útleírásokat, dokumentumregényeket. Tanfolyamon, politikai oktatásban résztvevők, iskolába járó és vizsgára készülő dolgozók a tanulmányi anyagukhoz keresnek irodalmat. Egy-egy matematikai fizikai házi feladat, irodalmi dolgozat megírása gyakran a könyvtárban történik, segéd-

anyag felhasználásával. A barkácsolók, modellezők, kertészkedők a hobbi-jukhoz kérnek könyvet. Vetélkedők idején ugrásszerűen megnő a kereslet a témába vágó irodalom iránt. A selyemréti könyvtárban kölcsönzött könyvek 35—40 százaléka ismeretterjesztő és szakirodalom. A kisebb letéti könyvtáraknál ez az arány jóval alacsonyabb.

Olvasómozgalmi munkánk bázisát a szocialista brigádok képezik. A több, mint 360 szocialista brigádban dolgozó építómunkás, aki vállalatunknál a szocialista cím elnyeréséért tevékenykedik, elvárja a művelődési otthon és a könyvtár segítségét a mozgalom harmadik jelszavának megvalósításához. Kulturális vállalásaik megtételéhez kívánunk segítséget nyújtani, amikor évente elkészítjük ajánlásainkat a brigádok számára. Az ajánlás egyéni és kollektív vállalási lehetőségeket tartalmaz, ismertetve a vállalatnál igénybe vehető kulturális szolgáltatásokat, többek között a könyvtárakat is. Ezzel azt szeretnénk elérni, hogy a kulturális vállalások konkrétabbak legyenek és csökkentsük a túlzott termeléscentrikus szemléletet a művelődés javára. Könyvtárainkban folyamatosan történik a könyvtár és a szocialista brigádok közötti szerződés-kötés. Elsősorban munkahelyi könyvtárainkban van erre jó lehetőség, ahol megvalósítható a szocialista brigádokkal való közvetlen könyvtári kapcsolat, akár teljes létszámú brigádokkal, akár a brigádvezető közvetítésével. A munkásszállásokon lakók gyorsabban cserélődnek, itt a könyvtáros csak egy-egy brigádtagig jut el. Ilyen szempontból két nagy munkahelyi, letéti könyvtárunk van előnyös helyzetben: a központi anyagtelep és a házépítő kombinát könyvtára. Az előbbi munkahelyen a gazdasági vezetők igénylik a könyvtáros segítségét a kulturális vállalások értékelésénél. Itt az olvasók jelentős része szocialista brigádtag. A házépítő kombinát könyvtárosa tagja az üzemi műhelybizottságnak, és feladatai közé tartozik a szocialista brigádok munkájának értékelése. Állandó kapcsolatban áll a brigádvezetőkkel és eredményes propagandát folytat körükben a könyv-olvasás népszerűsítése érdekében. Előfordul, hogy rábeszélésére a brigádvezető maga kölcsönöz az egész brigádjának és egy-egy alkalommal 50—80

db könyvet is elvisz. Elmondhatjuk, hogy itt a kulturális vállalások nincsenek mellékesen odaragasztva a termelési vállalásokhoz és az értékelés sem formális. A mozgalom adta lehetőségeket a könyvtáros jól kamatoztatja a könyvtár javára, ezt az olvasók számára emelkedése is bizonyítja. (164 fő-ről 203 fő). A vállalat szinte valamennyi szocialista brigádját megmozgatta a szakszervezeti bizottság által irányított és anyagilag is jelentősen támogatott háromfordulós felszabadulási vetélkedő. Az érdeklődésre jellemző, hogy az elődöntőbe 260 brigád jelentkezett. Nem egyének, hanem kollektívák mérték össze tudásukat, s a közös szellemi erőfeszítés nagyszámú brigádtagot aktivizált. A selyemréti könyvtár kivette részét a vetélkedő szervezésében, a versenykérdések kidolgozásában és a résztvevők felkészítésében. Valóban élő kapcsolatot alakult ki a könyvtár és a szocialista brigádok között, ami érezhetően megnövelte az olvasói forgalmat is.

A selyemréti könyvtárban került sor a Miskolc felszabadulásának emlékére meghirdetett vetélkedőre. Tekintve, hogy a témának ma még elég kevés az olvasók számára is hozzáférhető irodalma, ezért a könyvtár egykori újságcikkekből és más forrásanyagból összeállított egy szemelvénygyűjteményt, s ezt minden versenyző megkapta a felkészüléshez. A vetélkedők irányí-

Fekete Mihály a selyemréti szállón
(Fotó: Juszko Béla)

tolták a figyelmet a felszabadulás eseményeit tárgyaló dokumentumművekre. Így került fel az az igény a szocialista brigádok részéről, hogy hívjuk meg író—olvasó találkozóra az „Ellenállók az Avas alján” c. könyv szerzőjét, a miskolci MOKAN komité egyik alapítóját, Fekete Mihályt. Bensőséges hangulatú, jól sikerült találkozóra került sor a selyemréti szállón, az író és a szocialista brigádok között. A szereplői részlegtől az egyik brigád a naplóját is elhozta, melybe lelkesítő, szép emléksorokat írt Fekete Mihály.

A könyvtár egyéb propagandatevékenysége is az olvasómozgalmi munka elmélyítését szolgálja. Munkásszállásainkon már kialakult törzsközönsége van az évek óta havonta evv előadás-sal jelentkező irodalmi sorozatnak (Mai magyar költők, Mai magyar prózaírók, Humor az irodalomban stb.). Legutóbb „A magyar történelem irodalmunkban” c. sorozatot fejeztük be. Most képzőművészeti témakörből tervezünk előadásokat. Nevezetesebb évfordulók alkalmából irodalmi esteket szervezünk a selyemréti szállón. Legutóbb II. Rákóczi Ferenc születésének 300. évfordulójáról emlékeztünk meg ilyen formában. A közelmúltban nagy sikere volt a Diósgyőri Vasas Művelődési

Központ irodalmi színpadának a szállón. „Elloptak egy gyárat” címmel Moldova György műveiből mutattak be kitűnő ízléssel összeállított, igényes műsort. Bíró István színpadvezető betanításában. Ezt a műsort három vidéki munkásszállónkra is elvisszük.

Rendszeresen alkalmazzuk az írás és szemléltető propaganda jól bevált módszereit. Alkalmanként készitünk ajánló bibliográfiákat (pl. a szakszervezeti politikai oktatás anyagához, fantasztikus regényekről, egy-egy íróról). Évfordulókhöz kapcsolódó tematikus kiállításokat rendezünk vitrines kiállítási tárlókban, a selyemréti szálló előcsarnokában. Ezeket nemcsak a könyvtárba igyekvők látják, hanem mindazok, akik a szállón laknak. A központi anyagtelep letéti könyvtára részére is vásároltunk ilyen tárlókat és megrendeltük számukra az Eseménynaptárt.

Több irányú munkánk közös törekvése az, hogy a könyvtár sajátos eszközeivel fejlesszük az építőmunkások művelődési igényeit, értékes irodalmi művek olvastatásával gazdagítsuk a szocialista közösségek tagjait, s mindezzel a kongresszusi célok megvalósítását.

TÉRI TAMÁSÉ

A Szakszervezetek Elméleti Kutató Intézete és az SZMT elnöksége megalapodást kötött a megye szakszervezeti mozgalma történetének a feldolgozására. A helyi kutatókból alakult munkaközösség az első három évben az 1945—1962 közötti időszak történetét dolgozza fel. A kutatás szervezésével, a kutatók munkájának összefogásával az SZMT Központi Könyvtárát bízták meg. A könyvtár munkatársai maguk is részt vesznek a kutatásban.

A Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat szakszervezeti bizottsága 10 ezer forint rendkívüli támogatást sza-

vazott meg a vállalat szakszervezeti könyvtára részére, új könyvek beszerzésére.

1976. szeptember 24-én a „Művészet” folyóirat Művészet a Művészetben című kiállítását Papp Lajos költő, a Napjaink főszerkesztője nyitotta meg, a József Attila Könyvtár kiállítótermében. Az október 21-ig nyitva tartott tárlaton a mai magyar művészek alkotásai szerepeltek, válogatva a folyóirat évfolyamából, grafika, festmény, kisplasztika, összesen 52 alkotás. A kiállítást Rideg Gábor, a Művészet főszerkesztője rendezte. A kiállítás ideje alatt, október 18-án a folyóirat szerkesztőivel jól sikerült vitaestet rendeztünk.

A kassai kerületi könyvtár bibliográfiai kiadványai

A miskolci Megyei Könyvtár ünnepi meghívót kapott Kassáról 1974. október elsejére: Krajská knižnica v Košiciach 1924—1974. Pozvánka. „Figyelemmel kísérik az elvtársi, baráti kapcsolatok további fejlődését, s engedje meg, hogy meghívjuk Önt erre az ünnepségre. A félévszázados múltra visszatekintő, „A kiváló munkáért” állami kitüntetésben részesült könyvtár a közelmúltban a Megyei Könyvtárnak ajándékozott kiadványaiból. Ezeknek tanulmányozása jó alkalom arra, hogy betekinthessünk a határunkon túli társintézmény bibliográfiai műhelyébe, megfigyelhessük a benne folyó munkát. A 12 kiadvány sokféle témát ölel fel az állami, közéleti, népgazdasági, üzemi, kulturális, ezen belül szakmabeli, a mozgalmi élet, az irodalom, a művészetek és a sportágak területéről. Az anyaggyűjtés, a céltudatos válogatás és a szerkesztés, a sokirányú figyelem, a sokféle igény kielégítésére való törekvés, a lényegre mutató, tömören fogalmazott címszavak megértéséhez hozzásegítenek a szakmai folyóiratunkban közölt gondolatok, így dr. Kovács Máté utolsó előadásából (A könyv, a könyvtár és az olvasás a mi világunkban című, Könyvtáros 1972, 11. sz. 635—639. l.). A szerző ebben a társadalmi közlés módjairól és rendszereiről szól. A három nagy közlési mód: az írásbeli, az auditív és audiovizuális közlés között az írásbeli közlés rendszerének versenyképessége vitán felül áll. Ezt tanúsítja a kiadványkészítés és -terjesztés, a könyvtárak és a szakirodalmi tájékoztatás fokozatos korszerűsödése, de ugyanígy az audiovizuális közlés viszonylag gyors humanizálódása. E technikai tömegközlési rendszerek nem ellenfélként állnak szemben egymással, kialakulóban van munkamegosztásuk, az együttműködésnek az a módja, amely lehetővé teszi, hogy közös erőfeszítéssel töltsék be hivatásukat a társadalom életgyakorlatában. A könyvtárak nem váltak könyvmúzeumokká, ellenkezőleg: a társadalmi igények növekedésének és a közlési rendszerek versenyének hatására, gyökeres újításokat valószínűsített meg a kiadványkészítés és -terjesztés folyamatának egészében, a könyvtárak rendszerének, szolgáltatásainak fejlesztésében. Rugalmasan igyekeztek hozzáidomulni a mai társadalom tömegméretű kommunikációs igényeihez. Tehát az írásbeli közlés a kulturális tömegközlés korszerűen megújítható ága. Világstatisztikai számok igazolják ezt: 1950—1970 között a művek száma megkétszereződött, a példányok száma pedig megháromszorozódott. Tovább lapozva: a Kassa város sajtóbibliográfiája 1974 című kiadványban elhangzó buzdítás: „Ismerd meg városodat!” felidézék bennünk Bényei Miklósnak A helyismereti gyűjtemények szerepe a helytörténeti kutatásban és Kéglí Ferencnek A helyismereti munka gondjai című írásában foglaltakat. A könyvtárakra háruló szerep: a források beszerzése, feldolgozása, a kép- és újabban a hangdokumentumok gyűjtése, azt bizonyítják, hogy egyre inkább előtérbe kerülnek a helytörténeti kutatásban az audiovizuális dokumentumok. A mikrofilmek és képmásolatok a képdokumentumok közé sorolhatók. A megyei könyvtárak törekvése: kurrens anyagukból hézagmentes gyűjteményt kialakítani. Kassa város képeslapgyűjteménye 1873-tól indul. A szóban forgó kiadványokban felzárkóznak a három közlés dokumentumai: az írás, a kép, s a rögzített hang. (Könyvtáros 1973, 12. sz. 718—721. és 721—725. l.)

Elindulunk a múltban nem eléggé méltányolt és ismertetett „Kassai kormányprogram” szövegét és irodalmát tartalmazó füzetrel. Ezt tekintik a hatéves megszállás és a világháborús pusztítások után demokratikus alapokon újjászervezett állami élet: a két egyenjogú államalkotó nemzet, a csehek és szlovákok közös hazáját képező Csehszlovák Köztársaság „Magna Chartájának”. Szól először is a hadseregről, majd a közigazgatás újjászervezéséről, ebben a nemzeti bizottságok

szerepéről, a gazdasági élet helyreállításáról, a lakosság áldozatkészségére és erőfeszítésére támaszkodva. Rendezni kívánja viszonyát szomszédaival, a lengyelekkel, magyarokkal és osztrákokkal.

Kassa város körzete sajtóbibliográfiája bevezetőjében rámutat, hogy a könyvtárak méltóképpen kiveszik részüket a KSC XIV. kongresszusa határozatainak megvalósításában, a szlovák nemzeti felkelés évfordulója méltó megünneplésében, a kisebb könyvtárak minden lehető segítségével, kiadványaikkal és módszertani munkájukkal. Gazdag információs anyagot tartalmaz, és alapos tájékoztatást nyújt a mai élet minden területéről. A címszavakra számok utalnak. Ugyancsak a könyvnyű visszakeresés céljára szolgálnak a mutatók: név- és tárgymutató, recenziók mutatója, a rövidítések feloldása, végül hibajegyzék.

Célkitűzéséhez híven, a Kerületi Könyvtár történelmi események, évfordulók előkészítésében nyújt segítséget. Ilyen a Felszabadulás című, tízrészes — ezek mindegyike önálló — rádióműsor szövege. Bennük a hadműveletek három szakasza elevenedik fel.

Az emberiségben élő örök vágyat a béke után, és az érte vívott harcot a Lant és kard című irodalmi műsor szólaltatja meg. Ovidius, Walter von der Vogelweide, P. Neruda, Hviezdoslav (Véres szonettek, magyarul: Rác Olivér kassai műfordítótól), Ján Kostra, Pavol Horov, Ján Smrek verseiből. A mű végén áll a döntő kérdés: Földünk lakosságából egymilliárdnál több a gyermek. Milyen jövő vár rájuk? A zárógondolat Hemingway Akiért a harang szól című regényének mottója.

A KSC XV. kongresszusára a párt történetét regionális feldolgozásban adja közre a Kerületi Könyvtár. Hasznos segítség a vetélkedőkhöz. Kelet-Szlovákia párttörténetét tíz kérdésben feldolgozva közli. Első helyen áll benne az 1919-es Magyar és Szlovák Tanácsköztársaság. Magyar vonatkozású adat a Kassai Munkás története 1907—1914, majd 1918—1936 között. A legjelentősebb magyar pártlapja volt Szlovákiának. — Egyik kassai gimnáziumon emléktábla hirdeti Ján Bačíknek, a budapesti főiskolások szervezőjének, s az illegális pártszervezet tagjának emlékét, aki Mauthausenben halt meg. Kassai születésű volt Schönherz Zoltán, akinek neve együtt szerepel Rózsa Ferencével a Szabad Nép megjelentetésében. A háború előtti évek kiemelkedő alakja volt Ján Osoha területi párttitkár (Michalovce, 1935). A német nemzetiségű, száztagú „Thälmann” partizáncsoport parancsnoka Viliam Müller volt. Kassán 1921-ben, a párt szervezésében ifjúsági komszomol-szervezetről kaptunk adatokat.

A közegészségügy területére kalauzol a dohányzás elleni tanácsadás bibliográfiája. Csehszlovákia az USA és Anglia után harmadik helyen áll a cigarettafogyasztásban. Az Egészségügyi Világszervezet felkérte tagállamait: alakítsanak bizottságokat a fiatalokorúak dohányzása ellen, és intsék mérsékelte a felnőtteket. Bukarestben 1971-ben a szocialista országok egészségügyi minisztereinek XII. konferenciáján hangzott el: a dohányzás a krónikus tüdőbajok, főleg a tüdőrák főforrása. A konferenciák határozatai összhangban állnak a KSC XIV. kongresszusának egészségügyi irányvonalával, a védekezés, az időelőtti rokkantság elkerülése, a munkatermelékenység fokozása érdekében. „A tabakizmus” problémája az orvosok, pedagógusok és a munkahelyi vezetők közös ügye lett. Közli a kiadvány a népegészségügyi törvényt, az előírásokat, tűzvédelmi utasításokat — a bírságokkal együtt. Baleseti statisztikák figyelmeztetnek mindenkit a dohányzás és az alkoholizmus elleni fokozott harc jelentőségére.

Szakmai területre kalauzol a Kelet-Szlovákia kerületi népkönyvtári tevékenységének elemzése című kiadvány. 1975 az utolsó tervév. A könyvtárak mindig tudatában voltak és vannak, hogy a kulturális népművelő tevékenység a szocialista társadalmi rendszer céljai megvalósításának elválaszthatatlan alkotórésze. A könyvtárosok részt vettek az ifjúság és a felnőttek körében kifejtett eszmei-nevelő munkában. Munkájuk hazájuk politikai-társadalmi eseményeivel szoros kapcsolatban állt. A könyvtári tevékenységek alapmutatói: az állomány, az olvasók, s a

kölcsönzés évről évre növekszenek. 1975-ben a kelet-szlovákiai kerületben 1151 népkönyvtár működött. A 72 főkkönyvtárból 54 körzeti, 18 pedig városi és helyi fiók. Kassa körzetében 29 fiók működik, 15 a kerületi könyvtaré, 14 a városi ifjúsági könyvtár fiókja.

1975-ben a kerületi népkönyvtárakban 579 könyvtáros közül 460 volt a hivatásos dolgozó, 1971-hez viszonyítva 90%-os a hivatásos könyvtárosok gyarapodása. Jelentős segítséget nyújt a kassai Konzultációs Központ. — 1975-ben a könyvtári összállomány elérte a 3 649 059 könyvtári egységet. A minőségi szolgáltatások előfeltétele: a helyesen profilírozott állomány. Egy lakosra jut 2,8 kötet, Kassa városában 3,3 kötet. A jelzett időszakban 311 414 a gyarapodás (könyvek és folyóiratok). A könyvvásárlás egy lakosra jutó összege:

Kassa városban: 6,44 Kés,

Kassa vidéken: 10,70 Kés.

Egyre több figyelmet fordítanak a társadalomtudományi, politikai és tudományos irodalomra: ezt 976 879 kötet képviseli, s ez az összállomány 26,7%-a. A profil minőségi javulásához a kiegészítés központi módja segít hozzá. Egyéb dokumentumok: hanglemezek, zeneművek az állomány 2,2%-a, legtöbb Kassa város körzetében (5031). — Kelet-Szlovákia kerületi népkönyvtárainak 1975-ben 269 121 beiratkozott olvasója volt. 14 éves korig 131 248, 15—19 évesek 55 302. Tehát orientálódni kell az említett korosztály olvasási problematikájához. A kerületben a lakosság 20,4%-a olvasó. — A népkönyvtárak olvasói 1975-ben 6 479 569 kötet könyvet és folyóiratot kölcsönöztek ki. Egyre nő a prézensz kölcsönzések száma: az olvasótermekben és tanulószobákban 644 000 könyv és folyóirat van. A kerületben egy lakosra 4,9 kötet kölcsönzés jut. Kassa város: 6,22 kötet, Kassa vidék: 4,59. A felnőttek 1975-ben 1 079 348 kötet tudományos irodalmat kölcsönöztek ki, ebből 176 996 periodikum. A 14 év alattiak 332 493 szakkönyvet és folyóiratot kölcsönöztek a tudományos irodalomból. Egyre erősebben kapcsolódnak a szemléltető propagandába. 10 694 rendezvényt és 6451 kiállítást bonyolítottak le. Bibliográfiai és módszertani kiadványaik komoly publicisztikai tevékenységről tanúskodnak. Módszertani látogatások, iskolázás, szemináriumok, 65 096 szóbeli tájékoztatás, 15 ezernél több írásos információ: a hathatós segítség megannyi számadata! Maga Kassa város széles körű bibliográfiai-információs szolgáltatást nyújt. A politikai irodalmi részlegek egyre inkább önállósulnak. 11 önálló részleg működik 166 férőhellyel. Segítik a pártoktatást, az esti egyetemeket, propagandistákat. Az összállomány: 110 757 kötet, 785 hírlap- és folyóirati cím van. A 28 dolgozóból 3 főiskolát, 24 középiskolát végzett, 12-en tagjai a KSC-nek.

A könyvtári munka racionalizálása érdekében Kassán 1975. november 6-án szemináriumot tartottak a körzeti és városi könyvtárvezetők és a módszertanosok részére. A könyvtárost korunkban maga az élet készíti az ésszerűsítés útjára lépni, összhangban az emberek követelményeivel, lépést tartani, vagy inkább megelőzni, és az irodalom segítségével hatni. Kis könyvtárakban a racionalizálás a munkaszervezésben jelentkezik, nagy könyvtárakban az út: a munkaszervezés, mechanizálás és gépesítés. Fontos ügy a vezetés racionalizálása. A Harvard egyetemen a Vezetésképző Intézet jellegűje: A vezetés a legrégebb művészet és a legfiatalabb tudomány. A kiadvány példákkal támasztja alá az elhangzottakat, a szemináriumi résztvevők gyakorlatából.

A körzeti és községi párt- és közigazgatási szervek dolgozói, a mezőgazdaság, a művelődésügy területén foglalkoztatottak segítségével jelent meg Kassa vidék körzete a sajtóban 1974 című bibliográfiai évkönyv, 1313 címszóval. Megyei vonatkozásban Encsről olvasunk benne adatokat, cserelátogatással kapcsolatban. Mezőkeresztesről KISZ-küldöttség járt itt tapasztalatszeren. Stósz fürdő múltjára találnak cikkanyagot: az 1800-as években Stósz klimatikus fürdő. Korunkban jelentősége megnőtt: Az antifaszizmus őrhelye lett, az élén Fábry Zoltánnal. Külön mű kutatja a Fábry-életművet. Fábry Z. irodalmi-kulturális napokat rendeztek. Meg-

ismerkedünk Fecső Pál szlovákiai magyar költő alkotásaival. Elkalauzol egy szlovák és magyar tannyelvű általános iskolába, Čestice községbe.

Kassa város körzetét a sajtóbibliográfiában (Bibliogr. évkönyv, 1974) eddig hét kötetben mutatta be a Kerületi Könyvtár, a jelenlegi, nyolcadik kötet 5002 címszót tartalmaz (1—8 kötet összesen 45 154 címszó). 145 kivonatolt forrásféleség: könyvek, folyóiratok, helyi sajtó, évkönyvek, üzemi folyóiratok gazdag forrásanyaga mutatja be a város múltját, jelenét és vázolja a jövő körvonalait. A 8. kötetben 1674-ből bemutatja Kiski Benedek egri püspök katolikus énekyűjteményét (Cantus Catholici, 2. kiad.), mely a kassai nyomda munkája. Felbukkan a kassai történetíró és polihisztor neve: Timon Sámuelé, aki leírta Magyarország városait. (Ld.: Klaniczay T.: A magyar irodalom című művében, 2. köt. 411—412. 1.) Casovia nova et vetus — Az új és a régi Kassa című művet lefordították.

Balugyánszky Mihály jogtudós Péterváron „az államgazdászati és fináncudományok tanára” volt, Kassán, „Újhelyben, a pálosok vezetése alatt”, Bécsben és Pesten tanult. (Szinnyei J. Magyar Írók I. köt. 499—500 h.) Kmeth Dániel budai csillagász Kassán a felső matematika tanára volt.

Semsey Andor, a kassai mecénás, a város szülötte, természettudós, mineralógus volt. Birtokai jövedelméből támogatta a Magyar Nemzeti Múzeum ásvány- és őslénytárát, s a Földtani Intézetet. Fiatal kutatók támogatására, külföldi tanulmányutakra áldozta vagyona egy részét. Nevét a tudományban a Semseyt és az Andorit őrzi.

Klupathy Jenő tanár, elektrofizikus volt. A város szülötte. Iskoláit Kassán, Berlinben, Würzburgban és Párizsban végezte. Eötvös Loránd tanársegédje volt. Egy ívlámpa és a hanggal történő elektromos távkapcsolás feltalálója. — A magyarországi gazdasági tanintézetek oktatási rendszerének kialakításában nagy része volt a külföldön is elismert szakteknitély, Rodiczky Jenő munkásságának. Szakíró is volt, 1883-ban a kassai gazdasági tanintézet igazgatója lett. (Magyar Életr. Lex., II., 527—528. 1.) Szlovák fordításban is hozzáférhetővé tették Tutkó József: Szabad kir. Kassa városának története című könyvét. Kassa, 1861. X. 233 l. (Pest, Akadémia.) Ld.: Petrik G. Bibl. Hung. 1860—1875, 410. l.

A címszavak gyakran említik a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Egyesülete (CSEMADOK) működését. A magyar nemzetiségi kultúra jegyében alakult a Magyar Könyvbarátok Köre és a Versbarátok Köre.

1969-ben Madách Könyvkiadó néven önálló részleg alakult. Új fordítói generáció nevelődött ki. 1948-tól négyszáz művet jelentettek meg csehszlovákiai magyar szerzőktől. Megrendezik a Csehszlovákiai Magyar Könyv Hetét (ld.: Balázs Béla: Magyar nyelvű könyvkiadás Csehszlovákiában, Könyvtáros, 1970 3. sz. 165—167. 1.).

A bibliográfia utal a kassai zenei tavasz keretében a budapesti szereplésre. A „Jönnek a miskolci színészek” a Kassai Állami Színház és a Miskolci Nemzeti Színház színészeinek csereutazásáról szól. A pécsi balettművészek a Kassai Állami Színházban szerepeltek, erről a szlovák sajtóban cikk jelent meg „A magyar balett szépségének forrása” címmel. Ugyanerről „Kettős élmény Kassán” című írás a kassai és pécsi balett együttműködéséről tudósít. Megismertet a Thália magyar területi színház működését: Kakuk Marci, Örkény I.: Tóték, Tamási Á.: Vitéz lélek (premier) a színpadon.

Együttműködnek Kassa és Budapest bábszínházai. „Itt volt a nagy mesélő” címmel Kodály Zoltán daljátékáról írtak (Háry János). A Rozhlas (= Rádió) Kaszák Lajos, Weöres Sándor és Illyés Gyula költői alkotásaiból összeállított montázsról számol be (1974. augusztus 17., 19.45 órakor). A televízió: Magyar sorozat a nemesvadról (rövidfilmek sorozata, Zoo, Bp.). Elbűvölő táj címmel magyar dokumentumfilmet vetítettek Vas megyéről, 1974. aug. 17., 9.30 óra. — Barátság szalon címen kassai fotóamatőrök kiállítása nyílt meg Miskolcon. A magyar népi együttesek többszöri szereplését, sikereiket örököltette meg a sajtó. A fiatal kas-

saiak Budapesten nemzetközi táncversenyen sikerrel szerepeltek („Jól éreztük magunkat”). A kassai CSEMADOK mellett az irodalmi kisszínház szerepelt. Beszámolót kapunk a Glóbusz amatőr egyesületről. (Jókai-napok, 1974.) A kassai amatőr bábegyűttes játéknak újságcíme (Új Ifjúság, 1974, 44. sz., 5. l.) „Egy fecske — nyarat csinált...” — A szép magyar kiejtést célzó versenyek: Dunaszerda, XI. Jókai-napok, a Fábry Zoltán-émlékverseny, a Kazinczy-napok. A magyar ipari középiskola pedig szlovák próza és vers előadásában versenyzett. Megtudjuk a kiadványból, hogy Illés Béla Kassán is működött, továbbá, hogy Móra Ferencnek kapcsolata volt a Kassai Naplóval.

Beszámol arról, hogy Győry Dezső, a budapesti költő utolsó versét a kassaiaknak írta: Verses távirat — magam helyett. Buda, november, 1973. (Kovács Gy.: Győry Dezső utolsó verse. Irodalmi Szemle, 1974, 6. sz. 554. l.) A kiállításokról, múzeumokról gyakran ad hírt, így a Spišská Belán megnyílt Petzval-múzeumról. Márkus Mihály akadémikus gazdag néprajzi, irodalmi munkásságot fejt ki. Néhány évvel ezelőtt a Herman Ottó Múzeum meghívására igazi élményt nyújtó előadást tartott Miskolcon.

A kassai városi Állami Színház dramaturgjáról, Juló Zborovjanról egyéni bibliográfia jelent meg. Költő, színházi szakíró. Monográfiái műve: A košicei Állami Színház húsz éve. Lírájának témái: szülőföld, természet, szerelem, ifjúság. Életművét két világ jellemzi: a költészet és a színház. Kelet-Szlovákia színházi kultúrájának töretlen földjén működött. Márkus Mihály akadémikus gazdag néprajzi irodalmi munkásságot fejt ki. Néhány éve a Herman Ottó Múzeum meghívására igazi élményt nyújtó előadást tartott Miskolcon.

DOMIN KÁROLY

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

Egy könyv megjelenése kapcsán a helyismereti hangfelvételek gyűjtéséről

A közelmúltban jelent meg a Zene-műkiadó gondozásában NEMCSIK Pálnak „Az Özd vidéki munkásság dalai” című kötete. A munkásfolklor adalékait Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megyék területén mintegy húsz településen gyűjtötte a szerző. „... a gyűjtőmunka során 1063 zenei adalékot rögzítettem, a dallam nélküli dalszövegek száma 708” — írja bevezetőjében.

Nemcsik Pálnak hat részből álló műsora hangzott el a Magyar Rádióban, amelyet Zenemű- és Hangtárunk rögzített, s amelynek befejező részét maga a szerző bocsátotta rendelkezésünkre. (Ezért e helyen is köszönetet mondunk!) Helybeli énekesek, a Borsodnádasi Munkáskórus, a Királdi Bányász Vegyeskar közreműködésével jött létre ez a rendkívül értékes hang-

anyag. A gazdag választékból jellemző alkalmak közé csoportosítva hangzanak fel a fonóház, a katonaelet, a summásélet, az Amerikát megjárt munkások és a bányászélet dalai.

A könyv dokumentum- és kottanyaga mellé ajánljuk a könyvtárosok és a népzenevel foglalkozók és szeretők figyelmébe zenei részlegünk új (speciális) hangfelvételeit. Szeretnénk az eddigi hangállományunkat hasonló felvételekkel gyarapítani, és ezek feltárásával megteremteni a jövőben a könyvtár zenei helyismereti hangdokumentációját, bővíteni eddigi felvételeink sorát. Reméljük, hogy saját „hallgatóinkon” túlmenően a megye területén még sok ember számára tehetjük ezáltal hozzáférhetővé a munkásszótály zenei kultúráját.

DR. BENKŐ CSABÁNÉ

Könyvtári események

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztálya, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, a Magyar Zeneművészek Szövetsége Észak-magyarországi Területi Csoportja Miskolci Új Zenei Műhely címmel öt előadásból álló hangversenysorozatot indított a megyei könyvtárban. Zenei rendezője Selmei György. A hangversenyek fiatal zeneszerzők bemutatkozására adnak lehetőséget. Műveiket budapesti és miskolci művésztanárok mutatják be.

A zenei világnapok alkalmából 1976. október 8-án, az Edelényi járási-nagyközségi Könyvtárban zenei részleget avattak.

A Rákóczi-évforduló jegyében számos rendezvény zajlott a megyében, a legemlékezetesebbeket Ónodon, Sárospatakon, Szerencsen, Tokajban, Felsővadászon tartották.

Külön eseménynek számított a megyszerte bemutatott „Hej Rákóczi, Bercsényi, Bezerédy” c. műsor, Selley Zoltán színművész és Béres Ferenc énekművész tolmácsolásában.

Az ünnepi könyvhéten az edelényi járásban Zilizén és Viszlón új „D”-típusú könyvtárakat avattak.

Az idei műszaki könyvnapok legjobb ankétjait, író—olvasó találkozóit Sajószentpéteren, Leninvárosban, Kazincbarcikán és Mezőkövesden rendezték meg. A könyvtárak kiállításokkal egybekötött műszaki könyveladással propagálták a szakirodalmat. A műszaki könyvnapokra meghirdetett pályázaton Sajószentpéter, Onga és Mezőkövesd könyvtárai vettek részt.

Az őszi megyei könyvhetek megyei megnyitó ünnepségét 1976. október 4-én Putnokon tartották meg nagy sikerrel, kb. 250 fő részvételével. A megyébe látogató vendégírók voltak: Végh Antal, Takács Tibor, Buga László dr., Gergely Mihály, Kopácsy Margit, Baráth Lajos, Jókai Anna, Molnár Zoltán, Fekete Gyula, Timár Máté. A

Napjaink írói közül Gulyás Mihály és Papp Lajos vettek részt a találkozón.

A politikai könyvnapok hagyományos ünnepségsorozatának megyei megnyitóját 1976. november 9-én tartották meg Encsen, nagyszabású reprezentatív kiállítással egybekötve.

Befejeződött az SZMT Központi Könyvtárának felújítása. A SZOT által juttatott 400 ezer forintból a letéti raktárt békéscsabai idomacél-állvánnyal látták el, a könyvtár berendezését és világítását korszerűsítették.

Az SZMT Központi Könyvtára új letéti könyvtárat létesített a MEZŐGÉP Vállalat encsi telepén. A Borsodi Ércelőkészítő Mű sajtókeresztúri üzemében a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójára kétezer kötetes, korszerű letéti könyvtárat avattak.

A szakszervezeti könyvtárosok továbbképzési programja keretében 1976. október 7-én Juhász Jenő, a Kulturális Minisztérium könyvtári osztálya főelőadója a könyvtárakról szóló törvényerejű rendeletet ismertette, Versey György főosztályvezető-helyettes a közművelődés időszerű kérdéseiről, az új közművelődési törvényről tájékoztatta a megjelenteket. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadásokat konzultáció követte.

Szeptember 22-én indult a tiszteletdíjas és társadalmi munkás szakszervezeti könyvtárosok alapfokú tanfolyama. A hallgatók tíz hónapon át, havonta egy alkalommal előadásokat hallgatnak és gyakorlati foglalkozásokon vesznek részt. A tanfolyam végétével az SZMT Központi Könyvtárában vizsgáznak és bizonyítványt kapnak. Az elmúlt tizenöt év alatt összesen 465 könyvtáros végezte el az alapfokú tanfolyamot, ezeknek azonban csak alig egynegyede dolgozik ma is könyvtárban.

Összeállította:

HUBAY ÁGNES

TARTALOMJEGYZÉK

PÓCSI GUSZTÁV: A tanácsi könyvtárak működési feltételei Borsodban 1967—1976	1
SERFŐZŐ JÁNOS: A kisközségek könyvellátásának tapasztalatai a miskolci járásban	6
HUBAY ÁGNES: Az „Olvasó munkásért!” 1976—1977	10
CSÓRY LÁSZLÓNÉ: Könyvtárhasználat a II. Rákóczi Ferenc megyei könyv- tárban (1974—1975)	15
LABODA KÁLMÁN: Író—olvasó találkozók Mezőkövesden	22
HOMONNAY NÁNDORNÉ: Egy olvasótábor tapasztalatai	24
TÉRI TAMÁSNÉ: Építőipari munkások könyvtári ellátása a BÁÉV-nál	26
DOMIN KÁROLY: A kassai kerületi könyvtár bibliográfiai kiadványai	30
DR. BENKŐ CSABÁNÉ: Egy könyv megjelenése kapcsán a helyismereti hang- felvételek gyűjtéséről	34
KÖNYVTÁRI ESEMÉNYEK	35

E számunk szerzői:

DR. BENKŐ CSABÁNÉ, a megyei könyvtár zenei részlegvezetője; CSÓRY LÁSZLÓNÉ, a megyei könyvtár osztályvezető-helyettese; DOMIN KÁROLY, a megyei könyvtár munkatársa; HOMONNAY NÁNDORNÉ, a Sárospataki Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanszékvezető docense; HUBAY ÁGNES, a megyei könyvtár osztályvezető-helyettese; LABODA KÁLMÁN, a mezőkövesdi járási-
városi könyvtár munkatársa; PÓCSI GUSZTÁV, a megyei könyvtár osztályve-
zője; SERFŐZŐ JÁNOS, a miskolci járás igazgatója; TÉRI TAMÁSNÉ, a BÁÉV
szakszervezeti könyvtára vezetője.

Jókai Anna író—olvasó találkozó →
a II. Rákóczi Ferenc megyei könyvtárban (Fotó: Bodnár Barna)

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Andraskó Károly ex librise